

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

Πρακτικά 2^{ης} Συνεδρίασης Επιτροπής Παρακολούθησης
2021-2027

ΜΥΤΙΛΗΝΗ
03.07.2023

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ξεκινάμε τη 2^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027. Παρακαλώ καθίστε στις θέσεις όλοι, έχω διαπιστώσει ότι έχουμε απαρτία οπότε με βάση αυτό θα ξεκινήσουμε και πάλι κάνοντας μια χαρτογράφηση του πώς θα δουλέψει η υπόλοιπη ημέρα. Αυτό που έχουμε προγραμματίσει είναι να γίνει μια γρήγορη τοποθέτηση επί του τι έχει γίνει και του τι προγραμματίζεται να γίνει από εμάς για το εξάμηνο αυτό εδώ και για το 2024, στη συνέχεια να ξεκινήσει με τα τεχνικά ο συνάδελφός μου από τη Μονάδα Α' με εξειδικεύσεις και όλον αυτόν τον τεχνικό προγραμματισμό που οφείλει να έχει το πρόγραμμα και μετά οι τοποθετήσεις από τις Εθνικές Αρχές, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και προχωράμε. Ξεκινάω λοιπόν την παρουσίαση του 2021-2027 με ένα τυπικό ευχαριστώ σε όλους, σε όσα μέλη έχουν έρθει και συνεδριάζουν μαζί μας, ειδικά για τους συναδέλφους που έχουν έρθει απέξω και αυτό που κανείς αξίζει να συζητήσει σε αυτήν την προγραμματική περίοδο που μόλις τώρα ανατέλλει, το 2021-2027..... παρακαλώ πολύ να ησυχάσουμε λίγο γιατί καλό είναι να το ακούσουμε αυτό, αυτήν τη συνεδρίαση γιατί είναι η βασικότερη με την έννοια ότι το 2021-2027 είναι μπροστά μας.

Το πρόγραμμα 2021-2027 έχει μεγαλύτερο π/υ και στο ΕΤΠΑ και στο ΕΚΤ. Το 2021-2027 μας δίνει την ευκαιρία να χρησιμοποιήσουμε τεχνικές διευκολύνσεις του 2014-2020 και να μεταφέρουμε οποιαδήποτε διευκόλυνση μας δίνει ο κανονισμός σε έργα από τη μία προγραμματική περίοδο στην άλλη. Το 2021-2027 έχει τεράστιες απαιτήσεις χρηματοοικονομικές. Το 2025 πρέπει να έχουμε πιάσει ένα απίστευτο νούμερο που ξεπερνάει τα 40 εκατ. στο ΕΤΠΑ και άλλα 10 εκατ. στο ΕΚΤ, άρα 50 εκατ. που σημαίνει ότι από τώρα πρέπει να ξεκινήσουμε να υλοποιούμε έργα. Το 21-27 στην αρχιτεκτονική του προγράμματος του δικού μας έχει μια ιδιαιτερότητα που επίσης είναι πολύ σημαντικό να την ακούσει κανείς, να τη συνειδητοποιήσει. Οι ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις και οι στρατηγικές για την καινοτομία είναι δύο κεφαλαιώδη ζητήματα του προγράμματος τα οποία κανείς όταν δεν τα συνειδητοποιήσει θα έχει αποτύχει πλήρως στην υλοποίηση. Προσπαθήσαμε εδώ και δύο χρόνια, πριν την έγκριση του προγράμματος, να δώσουμε στο πεδίο να αντιληφθεί τι είναι αυτό που πάμε να κάνουμε και το κάναμε πολύ έντονα το προηγούμενο διάστημα και μέχρι τώρα και για τη στρατηγική για την καινοτομία, τη στρατηγική για τη RIS. Σε μία τεχνική συνάντηση που κάναμε πριν τη συνεδρίαση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπου συζητήσαμε, ξέρετε ειδικά η κυρία Μπανάβα κάθεται με τις ώρες και μας ρωτάει τι θα κάνετε με το τάδε, τι θα κάνετε με το δείνα. Οπότε στην πρώτη περίπτωση του άξονα 1 στα ζητήματα της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας έχουμε το ζήτημα, «μα έχεις τόσα λεφτά και πότε θα τα βγάλεις στον αέρα;» και «τι κάνεις αφού σου ενέκριναν ένα πρόγραμμα στο οποίο δεσμεύτηκες ότι το πάνω από το 60% των πόρων σου θα πάνε σε δράσεις καινοτομίας, τι έχεις κάνει γι' αυτό;» Τι κάνει κανείς όταν εφαρμόζει στρατηγική RIS; Να λοιπόν ζητήματα. Και το δεύτερο κεφαλαιώδες ζήτημα που σας είπα είναι τα χωρικά, οι ΟΧΕ και όλα αυτά κανείς πρέπει να τα δει βλέποντας στον ορίζοντα σαν να είναι Θεός. Ότι σε 3 χρόνια από σήμερα πρέπει να έχεις 50 εκατ. δαπάνες και βεβαίως να έχεις αναπτυξιακή παρέμβαση γιατί θεωρητικά βρίσκεσαι πια εκτός της ζώνης του covid και των ανασφαλειών που παρήγαγε η προηγούμενη προγραμματική περίοδος.

Λοιπόν, ξεκινάω λέγοντάς σας το εξής σε επίπεδο προετοιμασίας. Αν ξεκινήσει κανείς να δει το πρόγραμμά μας, το 21-27 έχει ένα πρώτο πλεονέκτημα που είναι ότι μεταφέρουμε έργα από τη μία περίοδο στην άλλη, βάλαμε δηλαδή στο 14-20 έργα για να τα ωριμάσουμε, είτε με υποέργο τη μελέτη, είτε με σκέτες μελέτες. Άρα έχουμε καταρχήν μια μάζα είτε μελετών και έργων τα οποία δεν πρόλαβαν να γίνουν, μπήκαν στο πρόγραμμα, ωρίμασαν θεσμικά για να έρθουν στο 21-27. Αυτό αφορά στο ΕΤΠΑ γιατί στο ΕΚΤ όπως θα δείτε από το συνάδελφό μου τον Παναγιώτη έχουμε συνεχιζόμενες δομές τις οποίες εξειδικεύουμε για να προκηρύξουμε και να εντάξουμε έργα με τη δέσμευση που έχει το ΕΚΤ για τη συνέχιση των δομών και την αξιολόγησή τους μετά το 2025.

RIS: την περίοδο του 2014-2020 επιχείρησε η Διαχειριστική Αρχή να δημιουργήσει μια στρατηγική που έλεγε δημόσιες ερευνητικές υποδομές, χρηματοδοτήσαμε τα πανεπιστήμια και τους ερευνητικούς φορείς να κάνουν δημόσια ερευνητικά εργαστήρια που, τι θα αποτελούσαν; Το χώρο στον οποίο θα μπορούσε να πάει κάποιος επιχειρηματίας και να ζητήσει βοήθεια προκειμένου να καινοτομήσει. Ιδιωτικά ερευνητικά, είτε με συμπράξεις

συνεργασίας μεταξύ του ερευνητικού κόσμου και των επιχειρήσεων με πρωτοβουλία της επιχείρησης, είτε και το πιλοτικό ερευνητικό που είδαμε στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης ότι είναι ας πούμε πιλοτικό όπως είναι το Κέντρο Έρευνας Μαστίχας. Επίσης φτιάξαμε ένα μηχανισμό καινοτομίας γιατί τι θέλαμε; να πνεύσει και λίγο αέρας καινοτομίας στα νησιά μας με σκοπό να ξυπνήσει και ο κόσμος, να διαχυθεί αυτός ο αέρας καινοτομίας και να μπορέσουμε να ευαισθητοποιήσουμε περισσότερο τον κόσμο και βεβαίως να δέσουμε με τα διάφορα πράγματα που συμβαίνουν, όπως συμβαίνει συχνά στην Ελλάδα, κομμάτια ενός ψηφιδωτού δεν αθροίζουν σε μια συνολική εικόνα; Στη νέα περίοδο αναλαμβάνουμε ως Διαχειριστική Αρχή αυτή τη στρατηγική να την επικαιροποιήσουμε. Ήδη Έλενα όπως δεσμευτήκαμε στην τεχνική μας συνάντηση, έχουμε κάνει όλες τις επιχειρηματικές ανακαλύψεις που οφείλαμε να κάνουμε προκειμένου να ενεργοποιήσουμε το πρόγραμμα, άρα σε επίπεδο τεχνικό ας πούμε είμαστε σε μια πολύ πολύ καλή φάση. Κάναμε επίσης και μια κουβέντα με το JRC προκειμένου η νέα μεθοδολογία που θα φέρνουμε στο τραπέζι να έχει και την πιστοποίηση ότι πάει με σωστό τρόπο, κάναμε μια κουβέντα με τον κύριο Ποντικάκη και θα συνεχίσουμε να την κάνουμε στην οποία το καινούριο που φέρνουμε τι είναι; Ότι για εμάς καινοτομία δεν είναι μόνο η τετραπλή έλικα, επιχειρήσεις, ερευνητικός κόσμος, κοινωνία των πολιτών και δε θυμάμαι ποιος είναι ο άλλος έλικας, α να δημόσιοι φορείς, μας ξέχασα. Αλλά ξεκινάμε με μια άλλη προσέγγιση η οποία μιλάει για μικροστρατηγικές, μικροπροσέγγιση δηλαδή στο ζήτημα, στοχευμένη προσέγγιση που αυτή φέρνει και στο τραπέζι το ρόλο που οφείλουν να έχουν οι χωρικές αρχές, οι ομάδες τοπικής δράσης, οι αστικές αρχές, η αρχή που φτιάχνεται για τα μικρά νησιά. Φτιάχνεται δηλαδή μια άλλη εικόνα η οποία ορίζει ότι καινοτομία δεν είναι προφανώς η τεχνολογική, αλλά είναι και μη τεχνολογική σε πρώτη φάση, ότι καινοτομία σημαίνει ευαισθητοποίηση του κόσμου επίσης και των εμπλεκόμενων στα ζητήματα ανάπτυξης και ας είναι κοινωνική καινοτομία, αν αυτό μας κάνει, άλλωστε είμαστε και σε νησιά τα οποία υπέστησαν ένα σοκ το προηγούμενο διάστημα, τα προηγούμενα χρόνια από τη μεταναστευτική κρίση, αλλά το να μιλάει κανείς και με την κοινωνία είναι ζητούμενο.

Αυτό λοιπόν είναι κάτι καινούριο που σας φέρνω στο τραπέζι ως επιτροπή, ότι ο άξονας προτεραιότητας 1 αλλάζει το οικοσύστημά του, το βελτιώνει, το διαφοροποιεί, είναι μια καινούρια ιδέα που καλούμαστε να την ωριμάσουμε, θα το πάρουμε όμως αυτό το στοιχείο και είναι ένας άξονας, ο άξονας 1, 50 εκατ. ο οποίος κατά ένα μεγάλο ποσοστό, νομίζω το 40% πάει στις χωρικές αρχές και το υπόλοιπο με οριζόντιες προσκλήσεις.

Ο άξονας 2 που αφορά στο περιβάλλον έχει π/υ γύρω στα 79 εκατ. Έχουμε 30-35 εκατ. που είναι έργα μεταφερόμενα από τη μια περίοδο στην άλλη άρα και έργα που έχουν ωριμάσει, που έχουν συμβάσεις ή έχουν δημοπρατηθεί και άρα έργα στα οποία επενδύει κανείς να φέρουν δαπάνες στο κρίσιμο 2025.

Άξονας 3 – δρόμοι, επίσης έχουμε μεταφερόμενα έργα ή phased έργα τα οποία θα φέρουμε εδώ, άρα και εδώ έχουμε δαπάνες οι οποίες έχουν παραχθεί και θα περαστούν στο σύστημα. Έχει μάλιστα εκδοθεί η ΚΥΑ για την υπερδέσμευση που μας επιτρέπει να ασκήσουμε αυτήν την ευελιξία τη θεσμική ώστε να τα εντάξουμε αυτά τα έργα και να τα τρέξουμε.

Άξονας 4 – υγεία, παιδεία, μεγάλος άξονας με κάποια ώριμα έργα αλλά με μεγάλο π/υ. Τέλος ο άξονας 5 με 105 εκατ. αν δεν απατώμαι, ολοκληρωμένα χωρικά, πολλά λεφτά, το ¼ του προγράμματος, το 40% του προγράμματος. Ήδη έχουμε βγάλει προσκλήσεις σε όλες τις χωρικές αρχές, θα μας υποβάλλουν τα επιχειρησιακά τους προγράμματα, σήμερα νομίζω είναι το deadline για τα τοπικά προγράμματα, με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων, να μας υποβληθούν οι προτάσεις, μικρά νησιά και αστικές αρχές. Έχουμε και μεταφερόμενα έργα που θα μεταφέρουμε, τεράστιο στοιχείο εδώ είναι να φτιαχτεί ένα οικοσύστημα διοίκησης το οποίο να επιτρέπει στις τοπικές αρχές να σκέφτονται τοπικά και να δρουν τοπικά. Δεύτερον μεγάλο στοιχείο, το capacity building των δικαιούχων, το είπαμε πεντακόσιες φορές ότι όσοι δουλεύουμε στο σύστημα του ΕΣΠΑ συχνά είναι από τα κριτήρια που μας βάζουν ως ζήτημα: «μα το ΕΣΠΑ κάνει πάρα πολύ χρόνο για να ωριμάσουν τα έργα», ειδικά τούτη την περίοδο που έχουμε και Ταμείο Ανάκαμψης και εθνικούς πόρους κλπ. πολύ πιο εύκολα πάει κάποιος σε άλλα μαγαζιά, παρά στα συγχρηματοδοτούμενα έργα που έχουν όλες αυτές τις δεσμεύσεις, να τα λέμε όλα όπως πρέπει. Όμως παρόλα αυτά εμείς λέμε ότι το ζήτημα της διοικητικής προετοιμασίας των δικαιούχων είναι τεράστιο στοιχείο γιατί δεν είναι μόνο συγχρηματοδοτούμενοι οι πόροι. Επίσης να σας πω ότι είναι το μόνο πρόγραμμα στην Ελλάδα που έχει τόσο μεγάλο στόχο

πολιτικής 5, ολοκληρωμένα χωρικά, έτσι πιστεύουμε. Κάθε νησί έχει τη δική του αναπτυξιακή φυσιογνωμία, δε γίνεται να τα σκέφτεσαι όλα με έναν τρόπο γι' αυτό δώσαμε και τη λογική ολοκληρωμένων προγραμμάτων και αυτό και συζητάμε τώρα. Στόχος μας είναι λοιπόν για να μην πολυλογώ, μέχρι τέλος Αυγούστου να εντάξουμε τα τοπικά προγράμματα ανάπτυξης με πρωτοβουλία των κοινοτήτων, έτσι λέει ο κανονισμός, δώδεκα μήνες μετά την έγκριση του προγράμματος έχει συγκεκριμένα ΤΑΠΤΟΚ. Λέω μέχρι το τέλος του χρόνου, στη χειρότερη περίπτωση, να έχουμε εγκρίνει και τα μικρά νησιά να έχουμε εγκρίνει και τα ολοκληρωμένα αστικά. Το ζήτημα δεν είναι να εγκρίνεις στρατηγική μόνο, το ζήτημα είναι να έχεις και έργα από κάτω. Με αυτήν την έννοια στήνουμε και το σύστημα διακυβέρνησης. Ο κύριος Ψαρουδάκης είναι εδώ, ως αφεντικό και της νέας υπηρεσίας για το capacity building, προσπαθούμε να στήσουμε ένα σύστημα ωρίμανσης μελετών ώστε κύριε Δήμαρχε να έχουμε όλη τη γκάμα των επιλογών και διοικητικούς μηχανισμούς που είναι στο κέντρο, όπως είναι η ΕΕΤΑΑ, η ΜΟΔ, να βοηθήσουν και υποέργο η μελέτη από τώρα και νωρίς προκειμένου αυτά που ονειρευόμαστε στην αρχή της προγραμματικής περιόδου να τα βάλουμε μπροστά. Και βεβαίως μεταφερόμενα έργα από τα αστικά της παρούσας περιόδου 14-20 στην περίοδο 21-27. Αυτά με την εμπύχωση και την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας νομίζουμε ότι θα φτιάξουν εκτός από αρκετά ώριμα έργα που θα έρθουν στην πορεία, κυρίως μια κουλτούρα του να σχεδιάζουμε στα νησιά, γιατί την κουλτούρα του να σχεδιάζουμε την έφεραν οι ευρωπαϊκοί πόροι στην Ελλάδα. Και εμείς λέμε ας το δοκιμάσουμε να πάρουμε στα χέρια μας από το σχεδιασμό στην υλοποίηση. Όπως ξέρετε αγαπητοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η υλοποίηση ξεκινάει από το σχεδιασμό. Αν τα έχεις καταφέρει να σχεδιάσεις και να σκέφτεσαι από πριν τι θες να κάνεις. Υπό αυτήν την έννοια λοιπόν κλείνω λέγοντάς σας ότι σας φέρνουμε στο τραπέζι εξειδικεύσεις που στοχοθεσία έχουν να πετύχουμε τους δημοσιονομικούς στόχους το 2025 και να προετοιμάσουμε και να εγκρίνουμε τις στρατηγικές μέχρι το τέλος του χρόνου και βεβαίως για το ΕΚΤ να συνεχίσουμε τη χρηματοδότηση των δομών. Αυτό είναι το κυρίαρχο ζήτημα που εγώ βάζω στο τραπέζι και ολοκληρώνω την πρώτη μου τοποθέτηση δίνοντας το λόγο στον κύριο Κυριάκου για να το εξειδικεύσει λίγο παραπάνω.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Ευχαριστώ πολύ, πράγματι οι προτεραιότητές μας σε αυτήν τη φάση ήταν να διαχειριστούμε μια υπερδέσμευση στο ΕΤΠΑ σχετικά μεγάλη και με πολλά έργα με ποικίλες ιδιαιτερότητες, να αξιοποιήσουμε τις ευελιξίες του κανονισμού όσον αφορά στα τμηματοποιημένα έργα και όσον αφορά στο ΕΚΤ, εκεί η επικινδυνότητα κλεισίματος της περιόδου 14-20 μας οδήγησε να αναθεωρούμε σε τακτικά διαστήματα την τακτική μας ώστε να εξαντλήσουμε τη δυνατότητα να πάρουμε πόρους από τις δομές τις συνεχιζόμενες μέχρι οριακά το τέλος της χρονιά. Άρα μεταθέσαμε για μερικούς μήνες τη μεταφορά των έργων αυτών στη νέα προγραμματική περίοδο. Φέρνουμε τώρα για ενημέρωση της επιτροπής ένα πακέτο εξειδίκευσης, ενημερώνουμε για τον προγραμματισμό προσκλήσεων πώς αυτός υλοποιήθηκε και τι μεταβολές και επικαιροποιήσεις εισηγούμαστε και θα ζητήσουμε και την έγκριση των κριτηρίων αξιολόγησης όπως είναι αυτά στο φάκελο. Μεταξύ των δύο συνεδριάσεων του Δεκεμβρίου και τη σημερινή επιχειρήσαμε μια γραπτή διαδικασία για την εξειδίκευση και την έγκριση κριτηρίων σε ένα πακέτο δράσεων του ΕΚΤ. Διαπιστώθηκε τεχνικό ζήτημα στο Διάυλο που δεν έδινε τη δυνατότητα στα μέλη να ψηφίσουν. Ενημερώσαμε ηλεκτρονικά ότι αυτή η διαδικασία διακόπτεται και επαναφέρουμε το ίδιο πακέτο σήμερα στην τακτική διαδικασία. Μεταξύ δηλαδή των δύο συνεδριάσεων αυτό που εισηγούμαστε σήμερα προς εξειδίκευση αθροίζει σε μια δημόσια δαπάνη και για τα δύο ταμεία 109,21 εκατ. ανά ταμείο. Θα δείτε ότι εξειδικεύουμε περίπου το 1/4 των πόρων του ΕΤΠΑ και περίπου το 40% των πόρων του ΕΚΤ. Αυτές οι δράσεις επειδή πρόκειται κατά κύριο λόγο για συνεχιζόμενες δράσεις, θα μετουσιωθούν στη συνέχεια σε προσκλήσεις. Όσον αφορά στις προσκλήσεις στο μεσοδιάστημα από το Δεκέμβριο εκδώσαμε 2 προσκλήσεις που ήταν στον προγραμματισμό για την ένταξη της εναρμόνισης του έτους 2022-2023 στο ΕΚΤ και 2 τεχνικές βοήθειες, μία για κάθε πρόγραμμα. Άρα φέρνουμε σήμερα προς ενημέρωση της επιτροπής την εγκεκριμένη εξειδίκευση καταρχήν στο ΕΚΤ στον ειδικό στόχο 4.11 όλων των δομών οι οποίες συνεχίζονται για την επόμενη διετία κατά κύριο λόγο και αφορούν σε δράσεις που υλοποιούνται σε αυτήν την προγραμματική περίοδο συν μία δράση για την εναρμόνιση της

επόμενης χρονιάς 2023-2024 και επίσης στο ίδιο ταμείο εισηγούμαστε την εξειδίκευση στον ειδικό στόχο 4.6 της δράσης που αφορά στην εξειδικευμένη εκπαιδευτική στήριξη για όλη την προγραμματική περίοδο όσο είχαν επιλέξιμη, είναι η ίδια δράση που εφαρμόστηκε και στην περίοδο 14-20. Πάμε λίγο στο ΕΤΠΑ, στον ειδικό στόχο 2.1 προτεραιότητα 2 που αφορά στο περιβάλλον, στον ειδικό στόχο 2.1. Οι διαθέσιμοι πόροι για την ενέργεια και την ενεργειακή αναβάθμιση είναι 13 εκατ. Εξαντλούμε με εξειδίκευση τους πόρους αυτούς σε μία μεγάλη πρόσκληση συγκριτικής αξιολόγησης για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων που ανήκουν στην τοπική αυτοδιοίκηση με έμφαση στα σχολικά κτίρια και συμπεριλαμβάνουμε και μια μεταφερόμενη δράση η οποία δεν προλαβαίνει να υλοποιηθεί σε αυτήν την προγραμματική περίοδο και ήταν ενταγμένη στο 14-20, στον ειδικό στόχο 2.4 που έχει διαθέσιμους πόρους 25 εκατ. και αθροίζει σε δράσεις που αφορούν αντιπλημμυρική προστασία και διάβρωση. Στον ειδικό στόχο 2.4 έχουμε 3 δράσεις, η μία είναι τμηματοποιημένη με τη μέθοδο που δίνει ο κανονισμός για το άρθρο 118 και δύο δράσεις μεταφερόμενες που αφορούν σε μικρά αντιπλημμυρικά και προστασία από διάβρωση ακτών. Στον ειδικό στόχο 2.5 που αφορά στα νερά, είτε πόσιμα είτε λύματα, οι διαθέσιμοι πόροι είναι 41,5 εκατ. ειδικά στα νερά οι διαθέσιμοι πόροι είναι 22 εκατ. Από εκείνα μεταφέρουμε ένα τμήμα μιας πράξης τμηματοποιημένης της τάξης των 3,7 εκατ. και μία δράση που αφορά σε οικισμούς Γ' κατηγορίας που είναι και κανονιστική υποχρέωση, επίσης phasing έργο. Στην προτεραιότητα για τις μεταφορές και τους δρόμους, όπως ακούστηκε και πριν μεταφέρουμε έργα που δε θα υλοποιηθούν σε αυτήν την προγραμματική περίοδο, αξιοποιώντας τη δυνατότητα της υπερδέσμευσης που μας έχει εγκρίνει η ΕΑΣ. Θα επανέλθουμε σε αυτή τη δράση αργότερα και με ένα άλλο έργο το οποίο είναι τμηματοποιημένο. Στην προτεραιότητα 4Α για τις κοινωνικές υποδομές και ειδικά στην εκπαίδευση μεταφέρουμε 2 δράσεις που αφορούν σε μελέτες ωρίμανσης από την προηγούμενη περίοδο που δεν ολοκληρώνονται και το ίδιο έχουμε και για τον τομέα της υγείας όπου μεταφέρουμε 2 πράξεις σε κάθε βαθμίδα που αφορούν σε έργα ωρίμανσης μελετών συν μία νέα δράση που αφορά σε προμήθεια μέσων για τις μονάδες υγειονομικής περίθαλψης και συγκεκριμένα ασθενοφόρων. Στον ειδικό στόχο 4.6 έχουμε μία νέα δράση που εξειδικεύουμε τώρα και αφορά στην προστασία και στην ανάδειξη πολιτιστικών πόρων της περιφέρειας. Όσον αφορά στον προγραμματισμό των προσκλήσεων να ενημερώσουμε ότι από τις 13 προσκλήσεις που έχει ο προγραμματισμός του ΕΚΤ οι 3 είναι νέες προτάσεις και έχουν να κάνουν με τη συνέχιση των δομών ΤΟΜΥ, με το πρόγραμμα εναρμόνισης και με την εκπαιδευτική στήριξη, είναι 3 νέες εξειδικεύσεις. Οι 10 προηγούμενες αφορούν στον προηγούμενο προγραμματισμό ο οποίος επικαιροποιείται ως προς το χρόνο μεταθέτοντάς τον προς το τέταρτο τετράμηνο του έτους. Όσον αφορά στο ΕΤΠΑ έχουμε 16 προσκλήσεις στον προγραμματισμό μας, οι 14 από αυτές αφορούν σε εξειδικευμένες δράσεις, οι 2 είναι στον προγραμματισμό αλλά θα εξειδικευτούν αργότερα και επειδή πρόκειται για μεταφερόμενα τμηματοποιημένα έργα, θα είναι οπωσδήποτε στον προγραμματισμό τον ετήσιο. Τρεις (3) προσκλήσεις που ήταν στον προηγούμενο προγραμματισμό, τα ασθενοφόρα, ο πολιτισμός και η ενεργειακή αναβάθμιση, δεν ενεργοποιήθηκε αυτός ο προγραμματισμός, μετατίθεται χρονικά κατά ένα τετράμηνο προς το τέλος. Αυτά είναι τα επόμενα βήματά μας, έχουμε ακόμα έναν όγκο μεταφερόμενων έργων να εξειδικεύσουμε και να ενημερώσουμε την επιτροπή για το αμέσως επόμενο διάστημα που πρόκειται να μεταφερθούν της τάξεως των 47 εκατ. και παράλληλα να ενεργοποιήσουμε όλες τις προσκλήσεις που είναι στον προγραμματισμό μας. Με αυτά και αυτά, αν υποθέσουμε ότι όλος αυτός ο προγραμματισμός των μεταφερόμενων γίνει ένταξη συν αυτά που θα έχουμε να εντάξουμε μέχρι το τέλος του χρόνου, για το ΕΤΠΑ οι εντάξεις μας προβλέπουμε το Δεκέμβριο να έχουν καλύψει περίπου το 1/3 των πόρων του ταμείου αυτού, μη συνυπολογίζοντας πιθανόν ότι θα έχουμε και κάποιες άλλες δράσεις καινούριες που δεν είναι σε αυτόν τον προγραμματισμό. Αντίστοιχα για το ΕΚΤ εξαντλούμε τις συνεχιζόμενες δράσεις σε αυτό το χρονικό διάστημα καλύπτοντας με ένταξη περίπου το 28% των πόρων. Συνολικά δηλαδή το 1/3 του προγράμματος ευελπιστούμε στο τέλος του χρόνου να το έχουμε εντάξει.

Υποχρεώσεις, το ν+3 του έτους 2025 αθροίζει σε μια δημόσια δαπάνη, υπολογίζοντας τις προκαταβολές που έχουν αφαιρεθεί σε 43,16 εκατ. δημόσια δαπάνη και αντίστοιχα 9,38 στο ΕΚΤ. Αυτό υποτίθεται ότι το έχουμε λάβει υπόψη μας και πρέπει να έχουμε το νου μας γιατί ο μεγαλύτερος όγκος των δαπανών αυτών θα πρέπει να προέλθει από τα έργα που μεταφέρονται τώρα και όχι από καινούρια. Επίσης οι δημοσιονομικές προβλέψεις που έχουμε δώσει στην επιτροπή για το 2023 είναι 5,7 εκατ. στο ΕΤΠΑ και 0,8 εκατ. στο ΕΚΤ.

Ενημερώνουμε ότι τα έργα που μεταφέρουμε τώρα στο ΕΤΠΑ έχουν δαπάνες τραβηγμένες στο σύστημα οι οποίες αμέσως με την ένταξη μπορούν να ενεργοποιηθούν. Είναι μετρημένες 3,7 εκατ. και οι μη τραβηγμένες δαπάνες που είναι σε εξέλιξη και θα εμφανιστούν στο σύστημα, θα ανεβάσουν αυτό το νούμερο περίπου στα 7 εκατ. Άρα για το ΕΤΠΑ μπορούμε να πούμε ότι οι δημοσιονομικοί στόχοι του έτους θα καλυφθούν και θα δημιουργήσουν και μια παρακαταθήκη για την κάλυψη των δαπανών το 2025. Αντίστοιχα στο ΕΚΤ, συνυπολογίζοντας τα ετήσια κόστη των δομών τις οποίες μεταφέρουμε και το σχετικά αυξημένο κόστος που έχουν οι δαπάνες της εναρμόνισης σε αυτήν την προγραμματική περίοδο, μπορούμε να πούμε με μια σχετική ασφάλεια ότι θα καλύψουμε από τώρα ως πρόβλεψη το στόχο του ν+3 για το έτος 2025. Αυτά, ενημερώνουμε ότι όλα τα κριτήρια έτσι όπως ήμασταν υποχρεωμένοι να κάνουμε, έχουν σταλεί στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσα στο χρονικό διάστημα που όριζε ο κανονισμός. Αν υπάρχουν σχόλια από τη μεριά σας, τα κριτήρια είναι στο φάκελο. Αν υπάρχουν σχόλια από τη μεριά σας τα οποία μπορούμε να λάβουμε υπόψη μας, ευχαρίστως να τα ακούσουμε.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΜΥΛΩΝΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Καλησπέρα και από εμένα, ευχαριστώ για την πρόσκληση. Να πω για τα κριτήρια για τον πολιτισμό, σύμφωνα με το έγγραφο του Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος, τα έργα του πολιτισμού έχουν κλιματική ουδετερότητα και έχουν κλιματική ανθεκτικότητα που δεν χρειάζεται να αξιολογηθεί εκ των προτέρων. Είναι και σύμφωνα με το νόμο του 4014/2011 και του 4936/2022 άρα εκεί όπως είναι διατυπωμένο το κριτήριο όπως θα έλεγα, να αλλάξει λίγο η διατύπωση γιατί για τα έργα αυτά τουλάχιστον μέχρι 31/12/2023 έχουμε κλιματική ανθεκτικότητα και είναι ουδέτερα, άρα δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον για τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία. Αυτή ήταν η παρατήρησή μου. Δεν εντάσσονται σε καμία από τις κατηγορίες Α και Β.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Ευχαριστούμε πολύ για το σχόλιο, θεωρούμε ότι είναι αποδεκτό, δεν ήταν σε γνώση μας αυτή η σχετική αλληλογραφία. Θα προσαρμόσουμε με την έγκριση της επιτροπής το σχετικό κριτήριο ανάλογα και με τις οδηγίες της ΕΥΘΥ και θα κάνουμε και τη σχετική διόρθωση στο τελικό κείμενο.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ – ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΑΝΤΑΖΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Μια διευκρίνιση σε ό,τι αφορά τα κριτήρια που έχετε για τη δράση για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, γενικά είμαστε υπέρ του να υπάρχει βαθμολόγηση και κατηγοριοποίηση των διαφόρων προτάσεων, αναφορικά με τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, έχει επιβάλλει μια βαθμολόγηση 1 αλλά δεν την καταλαβαίνω πάρα πολύ καλά, αν μπορείτε να μου το εξηγήσετε και εσείς και το σχόλιο που έκανα στην πρωινή συνεδρίαση για τη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στις παρεμβάσεις στα δημόσια κτίρια από εδώ και μπρος.

Διάλογος

Κυριάκου Παναγιώτης

Το άκουσα το σχόλιο που κάνατε νωρίτερα αλλά νομίζω ήταν το έργο της Σχολής των Κοινωνικών Επιστημών, απλώς διευκρινίστε μας τη διαφοροποίηση μεταξύ του πώς λαμβάνω υπόψη αυτήν την παρέμβαση σε καινούριο κτίριο το οποίο δημιουργείται εξ αρχής και πράγματι είναι πολύ κατανοητή η θέση σας και του πώς αυτό το αντιμετωπίζω σε μια ενεργειακή αναβάθμιση σε υφιστάμενες υποδομές, σε υφιστάμενα κτίρια. Δεδομένου ότι εδώ έχουμε και κάποιες περιπτώσεις κτιρίων οι οποίες λόγω τεχνικής φυσιογνωμίας, η παρέμβασή δεν είναι πάντα εύκολη και υπόκειται σε περιορισμούς. Ωστόσο στην αξιολόγηση νομίζω, θα με διορθώσει ο συνάδελφος που ασχολήθηκε πράγματι με αυτό. Ειλικρινά στο κριτήριο της ωριμότητας προσπαθήσαμε να δώσουμε μια

φυσιολογική βαθμολόγηση τέτοια που να ευνοούμε και την κατεύθυνση του προγράμματος όσον αφορά στις χωρικές υποδομές αλλά και την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών. Εκεί νομίζω έχουμε μια ενίσχυση της βαθμολογίας στο κριτήριο της καινοτομίας που θεωρούμε ότι αυτή είναι μια παρέμβαση μη κλασική, θα έπρεπε όντως να ενισχυθεί στην αξιολόγηση. Είμαστε δηλαδή στο ίδιο πνεύμα με εσάς.

Πανταζάτος Παναγιώτης

Σίγουρα για τα νέα κτίρια, αυτό είναι ξεκάθαρο, δεν μπορούμε να κάνουμε χρηματοδότηση.

Κυριάκου Παναγιώτης

Αυτό θα το λάβουμε υπόψη μας από εδώ και πέρα στις καινούριες υποδομές, σχολεία, νοσοκομεία, οτιδήποτε άλλο από νέες υποδομές που δεν το έχουμε τώρα στην εξειδίκευση, προφανώς θα είναι ζητούμενο.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΤΕΕ) ΒΑΤΟΥΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Καλησπέρα σας και από εμένα, ευχαριστώ για την πρόσκληση, είμαι ο Βατούσης Κωνσταντίνος, σε συνέχεια του πολύ εύστοχου σχολίου του κυρίου Πανταζάτου, θα ήθελα να προσθέσω ότι στα νέα κτίρια πέρα της σχεδόν μηδενικής κατανάλωσης που θα πρέπει να προβλεφθεί, πρέπει επίσης να επιτυγχάνεται μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος σε κάθε στάδιο της κατασκευής. Το λέω αυτό γιατί έχουμε μπροστά μας να δούμε αρκετά κτίρια που γίνονται δημόσια κτίρια και το δημόσιο θα πρέπει πάντα να είναι ένα βήμα παραπέρα και να δίνει το καλό παράδειγμα και στους ιδιώτες. Επίσης στην ενεργειακή αναβάθμιση των υφιστάμενων κτιρίων, θα βάλω ένα μεγάλο θέμα το οποίο αρχίζει να ωριμάζει και σε επίπεδο ελληνικό. Όπως ξέρουμε, στην Ελλάδα και στην Ιταλία απελευθερώνεται σε συντριπτικό ποσοστό σεισμική ενέργεια στον Ευρωπαϊκό χώρο αλλά και στον παγκόσμιο. Θα πρέπει τα κτίρια που αναβαθμίζουμε ενεργειακά, να είμαστε σίγουροι ότι αντέχουν και σε σεισμούς. Αυτό ήδη και σε πανελλαδικό επίπεδο έχει αρχίσει να προχωράει από Σεπτέμβριο θα γίνουν και οι δευτεροβάθμιοι απαραίτητοι έλεγχοι στα δημόσια κτίρια. Μην κάνουμε πράγματα που όχι απλά δυσκολεύουν την μετέπειτα δουλειά αλλά στην ουσία όταν αναβαθμίζουμε ένα κτίριο ενεργειακά για το οποίο στατικά έχουμε αμφιβολίες για το πού βρίσκεται, δημιουργούμε θέματα σε μεταγενέστερες καταστάσεις. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΠΑΝΑΒΑ ΕΛΕΝΗ

Θέλω λίγο να αναφερθώ στα έργα που είναι τμηματοποιημένα. Από την πρωινή συζήτηση που είχαμε, κατάλαβα ότι αυτά τα έργα τμηματοποιούνται με βάση το άρθρο 118 α που προκύπτει μετά την αλλαγή του κανονισμού στα τέλη του 2022. Αυτή η αλλαγή είναι κάτι που επισημάναμε σε όλες τις Επιτροπές Παρακολούθησης θα πρέπει σαν χώρα να το εφαρμόσουμε. Γιατί το λέω αυτό, από τη δική μας πλευρά χαρήκαμε πάρα πολύ όταν το είδαμε γιατί πραγματικά απλοποιεί κάποιες διαδικασίες και είναι αλήθεια ότι διαχρονικά ακούμε για τις δύσκολες διαδικασίες που έχουμε ήδη σε εθνικό επίπεδο είτε διαδικασίες που προκύπτουν από τον ευρωπαϊκό κανονισμό και αυτή η απλοποίηση λέει ότι για αυτά τα έργα που τμηματοποιούμε με το άρθρο 118 α δεν χρειαζόμαστε selection criteria. Δεν λέω ότι κακώς τα έχουμε, αλλά δεν θα πρέπει να το αξιολογήσετε το τμηματοποιημένο έργο εφόσον θα το πάτε; γιατί θα πρέπει να το πείτε στο κλείσιμο του 14-20; αυτά τα έργα που πάνε με το 118 α θα πρέπει μόνο να αξιολογήσετε. Τα πέντε κριτήρια που προκύπτουν από τον κανονισμό, πώς μπορούν να έχουν ένα τμηματοποιημένο με βάση αυτό το άρθρο; Μόνο αυτά τα πέντε κριτήρια πρέπει να αξιολογήσετε. Επίσης καταλαβαίνουμε ότι υπάρχει ένα σύστημα διαχείρισης και ελέγχου όπου θα πρέπει να ακολουθήσετε τις διαδικασίες, δεν είναι ότι απλώς θα πρέπει να βγάλετε ... γιατί τι λέει ο κανονισμός, λέει ότι η Διαχειριστική Αρχή θα μπορεί να βγάλει μια απόφαση ένταξης που θα πιστοποιεί ότι αυτά τα κριτήρια πληρούνται. Το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου προβλέπει κάτι άλλο και αυτό φυσικά πρέπει να το σεβαστούμε, το έχουμε ήδη συζητήσει με την ΕΑΣ, δεν ξέρω τη νέα ονομασία της υπηρεσίας και ζητώ συγγνώμη, όπου θα σταλούν κάποιες οδηγίες για το πώς θα γίνει αυτό αλλά σίγουρα δεν θα έχουμε όλη αυτήν την αξιολόγηση που θα πρέπει να

κάνετε για μεταφερόμενα και καινούρια έργα. Κάτι τελευταίο, επίσης αυτή τη στιγμή μεταφέρουμε έργα που είναι έργα εκπαίδευσης και υγείας. Μην ξεχνάμε ότι υπάρχει μια χαρτογράφηση όπου λένε ότι με αυτήν τη χαρτογράφηση που γίνεται αλλά και με μια προτεραιοποίηση που γίνεται επίσης που φαντάζομαι και ελπίζω φυσικά ότι αυτά τα έργα εμπίπτουν σε αυτήν την προτεραιοποίηση που θα προκύψει από αυτήν τη χαρτογράφηση. Ευχαριστώ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Αν μου επιτρέπετε ένα σχόλιο για τα κριτήρια των τμηματοποιημένων. Καταρχήν για λόγους ενημέρωσης των μελών αλλά και των δικαιούχων, εμείς έχουμε συμπεριλάβει ένα φύλλο αξιολόγησης το οποίο έχει τα 5 κριτήρια του κανονισμού. Προφανώς και ένα έργο δεν μπορεί να ενταχθεί αν δε γίνει με τις διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου, ΟΠΣ κλπ. Άρα ο κανονισμός δίνει αυτή τη δυνατότητα και χαιρόμαστε πολύ για αυτό αλλά συστημικά θα πρέπει να ακολουθηθούν οι απαραίτητες διαδικασίες.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΟΓΓΟΛΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Ευχαριστώ και πάλι, κοιτώντας το αρχείο με την πρόοδο υλοποίησης, βλέπω στην προτεραιότητα 1 κάποιο ποσό που υπάρχει 50 εκατ., στις δράσεις που προγραμματίζονται δεν είδα κάτι, άκουσα το Γιώργο που έλεγε κάτι για μικροστρατηγικές και ήθελα να ρωτήσω διευκρινήσεις. Άρα τι προγραμματίζετε λοιπόν, ποιο είναι το πλάνο που αφορά συγκεκριμένα στην καινοτομία για το επόμενο διάστημα;

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ό,τι λένε οι οδηγίες του Υπουργείου οι οποίες για τα περιφερειακά προγράμματα λένε ότι πριν βγάλεις την προκήρυξη πρέπει να κάνεις τη διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης. Αυτά λοιπόν έχουν γίνει από τη δική μας την πλευρά και η επόμενη κίνηση που πρέπει να γίνει είναι όλα αυτά ως πληροφορίες να μπουν μέσα στο Δίαυλο προκειμένου να είναι το περιεχόμενο το οποίο θα μας βοηθήσει να βγάλουμε τις προκηρύξεις. Αυτό είναι το τεχνικό κομμάτι. Μέσα στον άξονα όμως ένα μεγάλο κομμάτι από δράσεις κρατικών ενισχύσεων ανήκει στις χωρικές αρχές. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να κάνεις δύο κύκλους επιχειρηματικής ανακάλυψης, έναν που έχει να κάνει με τη γενική επιχειρηματική ανακάλυψη που βλέπεις μαζί με τη χωρική αρχή, τι θέλει ας πούμε να κάνει η Μυτιλήνη στον αστικό της ιστό; Ή τι θέλει να κάνει η Χίος στο κομμάτι των τοπικών προγραμμάτων ανάπτυξης, τα ΤΑΠΤΟΚ και μετά αυτό είναι το πρώτο περιεχόμενο και όταν τους εγκρίνεις το επιχειρησιακό τους σχέδιο, να κάνουν δεύτερη διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης η οποία θα πάρει τις πληροφορίες από το Δίαυλο και θα τις εξειδικεύσει ακόμα περισσότερο με την ίδια μεθοδολογία. Εκεί είναι η δεύτερη φάση της διαδικασίας μικροπροσέγγισης σε κάθε τόπο. Αυτό είναι αυτό που σχεδιάζουμε. Εμείς σχεδιάζουμε τα ΤΑΠΤΟΚ να τα έχουμε εγκρίνει μέχρι τέλος Αυγούστου που είναι το δωδεκάμηνο και τα αστικά σιγά σιγά επίσης και τα χωρικά. Αμέσως μετά θα πιέσουμε τις ομάδες τοπικής δράσης να ξεκινήσουμε το δεύτερο κύκλο διαβούλευσης με σκοπό τις προκηρύξεις για τις κρατικές ενισχύσεις να τις έχουμε βγάλει ή για να μη λέω μεγάλα λόγια να τις έχουμε προετοιμάσει μέχρι το τέλος του χρόνου. Οποιαδήποτε πρόσκληση είναι οριζόντια, το θετικό πλαίσιο μου φαίνεται δεν έχει να αλλάξει τίποτα, ενδιάμεσος φορέας υπάρχει, άρα θα κάνουμε στοχευμένη πάλι εξειδίκευση. Την έχουμε κάνει ήδη αλλά θα την ξανακάνουμε μόλις ετοιμάσουμε τις προσκλήσεις και θα τις βγάλουμε στον αέρα. Δεν τις έχουμε όμως στον προγραμματισμό μέχρι το τέλος του 2023 γιατί ήδη αυτή τη στιγμή το βάρος της δράσης, με αυτήν την έννοια κάνουμε διαδικασίες προετοιμασίας προκειμένου να είμαστε έτοιμοι. Άλλη ερώτηση; Αφού βλέπω εδώ στην ημερήσια διάταξη το πρώτο θέμα που λέει παρουσίαση πορείας του προγράμματος, εξειδικεύσεις και κριτήρια και λαμβάνοντας υπόψη και το σχόλιο της επιτροπής με το κομμάτι του κριτηρίου για την ενέργεια που πρέπει να το δούμε λίγο πιο εξειδικευμένα, το κρατάμε δηλαδή για να το δουλέψουμε περισσότερο, μάλλον περισσότερη βαθμολογία είναι μια προσπάθεια να το εντατικοποιήσουμε περισσότερο αυτό. Πάμε στα ειδικά θέματα που έχουν να κάνουν με τοποθετήσεις των εθνικών αρχών για τους αναγκαίους πρόσφορους όρους, για την αξιολόγηση των προγραμμάτων, για τα

ολοκληρωμένα χωρικά, για τη δημοσιότητα και το σύστημα διαχείρισης και μετά Παναγιώτη έχετε και εσείς τοποθέτηση. Ξεκινάμε με τις τοποθετήσεις των εθνικών αρχών.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ΕΥΣΣΑΕ) ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΕΤΡΟΣ

Καλησπέρα και από εμένα, Πέτρος Σταύρου από την ΕΥΣΣΑΕ. Δύο πολύ σύντομες παρουσιάσεις για να μην τρώμε και χρόνο, άλλωστε είναι γνωστά τα θέματα και των πρόσφορων όρων και της αξιολόγησης, έχουν παρουσιαστεί εκτενώς κατά την 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Γνωρίζουμε ότι οι αναγκαίοι όροι είναι βασική έννοια της νέας προγραμματικής περιόδου, είναι η μετεξέλιξη των αιρεσιμοτήτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Απλά οι αιρεσιμότητες ήταν μια προϋπόθεση για να ξεκινήσει η υλοποίηση του προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή ο αναγκαίος όρος δεν είναι απλά μια προϋπόθεση είναι η ανάγκη η χώρα να σχεδιάζει και να υλοποιεί προγράμματα κάτω από μια ευρύτερη στρατηγική εποπτική που εξυπηρετεί ο αναγκαίος όρος ο οποίος συνδέεται με ειδικούς στόχους, έχουμε 20 αναγκαίους όρους, 4 οριζόντιους που συνδέονται με όλους τους ειδικούς στόχους γι' αυτό και λέγονται οριζόντιοι και 16 θεματικούς που κάθε ένας από αυτούς συνδέεται συγκεκριμένα με έναν ειδικό στόχο. Η σημερινή παρουσίαση δεν έχει σκοπό να επαναλάβει όσα ειπώθηκαν στην 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης, απλά να παρουσιάσω την εξέλιξη της εκπλήρωσης των αναγκαίων όρων. Να επισημάνω πάλι ότι η εκπλήρωση των αναγκαίων όρων δε σημαίνει ότι τα έργα, οι παρεμβάσεις των προγραμμάτων που βρίσκονται κάτω από ειδικούς στόχους που δεν έχουν εκπληρωμένο τον αναγκαίο όρο τους δεν μπορούν να υλοποιηθούν. Υλοποιούνται όπως όλα τα άλλα τα έργα, απλά η μη εκπλήρωση του αναγκαίου όρου έχει ταμειακές δημοσιονομικές επιπτώσεις, δηλαδή δεν καταβάλλεται στα αιτήματα πληρωμής η κοινοτική συνδρομή. Αυτή είναι η μόνη διαφορά. Έτσι λοιπόν ενώ στην 1^η Επιτροπή Παρακολούθησης εκπληρωμένοι ήταν οι 11 αναγκαίοι όροι, 3 οριζόντιοι και 8 θεματικοί, στην 2^η Επιτροπή Παρακολούθησης εκπληρωμένοι είναι οι 16 και οι 4 οριζόντιοι, πράγμα πολύ σημαντικό γιατί απελευθερώνονται όλοι οι ειδικοί στόχοι, να μπορούν να υποβάλλουν αιτήματα πληρωμής και 12 θεματικοί. Εκείνος που έχει υλοποιηθεί, ο οριζόντιος αναγκαίος όρος στο μεσοδιάστημα αυτών των δύο Επιτροπών Παρακολούθησης είναι ο 4^{ος} οριζόντιος αναγκαίος όρος – υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCPRD). Οι 4 αναγκαίοι θεματικοί όροι είναι η ορθή διακυβέρνηση της εθνικής ή περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης, το στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, το στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης και το εθνικό στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την ένταξη των Ρομά. Είναι υπό διαπραγμάτευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με τους συναδέλφους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 3 αναγκαίοι όροι για τους οποίους η χώρα έχει υποβάλλει έγγραφο αυτοαξιολόγησης και αποτελεί τη βάση της διαπραγμάτευσης. Οι αναγκαίοι όροι είναι: ο 2.5 ο επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων, ο 3.1 ολοκληρωμένος σχεδιασμός μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο και ο 4.6 στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη. Επίσης μένει ο αναγκαίος όρος 2.6 που αφορά στα στερεά απόβλητα. Εδώ η χώρα δεν έχει υποβάλλει ακόμα έγγραφο αυτοαξιολόγησης για να ξεκινήσει η διαπραγμάτευση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Σήμερα οι υπηρεσίες της ΕΑΣ και η ΕΥΣΣΑΕ προσπαθούν να διαμορφώσουν το μηχανισμό παρακολούθησης των αναγκαίων όρων που περιλαμβάνει εκτός από τους 3 όρους ποιοι αναγκαίοι όροι εκπληρώνονται, να παρακολουθεί διαρκώς και το επίπεδο της εκπλήρωσης των αναγκαίων όρων γιατί σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ.6 του κανονισμού κοινών διατάξεων είναι δυνατόν ένας αναγκαίος όρος που έχει εκπληρωθεί να πάψει να εκτιμάται ως εκπληρωμένος για διάφορους λόγους. Αυτό λοιπόν το σύστημα παρακολούθησης θα παρακολουθεί και την εκπλήρωση των αναγκαίων όρων αλλά και τη ποιότητα των αναγκαίων όρων εκείνων που είναι ήδη εκπληρωμένοι. Τέλος, η υπηρεσία μου έχει ήδη διανείμει στους αρμόδιους φορείς την 4^η έκδοση του εθνικού καθοδηγητικού κειμένου που αφορά στους αναγκαίους όρους, τις απαιτήσεις και τις κατευθύνσεις για την εκπλήρωσή τους και την παρακολούθησή τους πλέον. Ευχαριστώ πολύ. Τελείωσε η πρώτη παρουσίαση.

Ας μπούμε στη δεύτερη παρουσίαση που αφορά στην αξιολόγηση της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027. Λοιπόν, στον τομέα της αξιολόγησης της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027 ισχύουν πλήρως όλες οι οδηγίες και οι καθοδηγήσεις που είχαν δοθεί με το έγγραφο εργασίας 1 κατά την περίοδο 2014-2020 δηλαδή ισχύουν και όλοι οι ορισμοί του τι είναι αξιολόγηση, τι είναι λογική της παρέμβασης, τι είναι κριτήρια αξιολόγησης, πώς διαμορφώνουμε τα σχέδια αξιολόγησης, όλη αυτή η γκάμα θεμάτων που αντιμετωπίζονταν με λεπτομέρεια από το έγγραφο εργασίας 1 ισχύουν και για αυτήν την προγραμματική περίοδο 21-27. Το καινούριο σε αυτήν την προγραμματική περίοδο είναι μια μεγάλη αλλαγή αν θέλετε μεθοδολογική πρόκληση που συμβαίνει στη φιλοσοφία της αξιολόγησης. Με βάση τη λογική της παρέμβασης, η αξιολόγηση θα επιχειρεί να απομονώσει τη συμβολή του προγράμματος με τις παρεμβάσεις του στην επιφερόμενη αλλαγή που γίνεται στο πεδίο που γίνεται η παρέμβαση. Ενώ στην προηγούμενη περίοδο 14-20 η αξιολόγηση αξιολογούσε το ευρύτερο πλαίσιο, όχι μόνο το πρόγραμμα αλλά και τους ευρύτερους παράγοντες που επιδρούσαν πάνω σε ένα τομέα. Τώρα επιχειρείται με τους δείκτες και με τη λογική της παρέμβασης η απομόνωση των αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων του προγράμματος. Στη βάση αυτή έχει εκδοθεί το έγγραφο εργασίας 4 με οδηγίες εκπόνησης των σχεδίων αξιολόγησης προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 21-27. Όπως είπαμε ένα μεγάλο κομμάτι ήδη έχει ειπωθεί στο έγγραφο εργασίας 1 έχει συγκροτηθεί όλη η υποβοηθητική υποδομή για να τελειώσει η διαδικασία της αξιολόγησης, η συγκρότηση του δικτύου αξιολόγησης, το helpdesk ΟΠΣ ΕΣΠΑ για την έγκριση των πρόσθετων δεικτών και έχουμε συναποφασίσει, έχουμε δώσει οδηγίες για τη διαχείριση δεικτών κατά τη μεταφορά των πράξεων από το 14-20 στα προγράμματα του 21-27. Το σχέδιο αξιολόγησης και εδώ σε αυτήν την προγραμματική περίοδο πρέπει να υποβληθεί για έγκριση στην Επιτροπή Παρακολούθησης το αργότερο ένα έτος μετά την έγκριση του προγράμματος, αναρτάται στην SFC αφού το εγκρίνει και το αποδεχθεί η Επιτροπή Παρακολούθησης. Η ΕΥΣΣΑΕ και η ΕΥΣΕΚΤ αποτελούν τον πυρήνα των οριζόντιων φορέων που συντονίζουν όλη τη διαδικασία της αξιολόγησης και την αλυσίδα αξιολόγησης που ξεκινάει από τη διαπίστωση από το πρόγραμμα του ποιες οι υποχρεωτικές αξιολογήσεις μέχρι τη συμβασιοποίηση των αξιολογήσεων που πρέπει να γίνουν μέχρι τη διάδοση των αποτελεσμάτων, αποτελεί την αλυσίδα με τους κρίκους της που συμπληρώνουν όλη τη διαδικασία αξιολόγησης. Αυτά από εμένα τα λίγα, ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΕΥΣΠΕΠ) ΤΗΣ ΕΑΣ ΚΑΖΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Όσο βοηθάει ο Στρατής εδώ με τη παρουσίαση, να συστηθώ και εγώ, είμαι η Βίκυ Καζά από την ΕΥΣΠΕΠ, είναι η νεοσύστατη υπηρεσία της ΕΑΣ η οποία είναι αρμόδια για το συντονισμό των περιφερειακών προγραμμάτων. Θα σας πω δυο λόγια για τις ολοκληρωμένες χωρικές επενδύσεις ΟΧΕ, θα είναι σύντομη η παρουσίαση, είπε αρκετά και ο κύριος Πλακωτάρης για το πρόγραμμα του Βορείου Αιγαίου. Εισαγωγικά να πω ότι η εδαφική διάσταση της πολιτικής συνοχής αναδεικνύεται σε αυτήν την περίοδο και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που έχει θεσπίσει ένα συγκεκριμένο στόχο πολιτικής που αφορά αποκλειστικά στις χωρικές επενδύσεις αλλά είναι προτεραιότητα και για εμάς ως Ελλάδα και ως Περιφέρειες όπου βλέπουμε ότι έχουν αφιερώσει ένα μεγάλο ποσοστό των πόρων τους. Ακούσαμε το Βόρειο Αιγαίο αφιερώνει 102 εκατ. δηλαδή το 25% του προγράμματος σε αυτές τις δράσεις και είναι σημαντικό να δούμε ποιο είναι το νέο πλαίσιο για τη νέα προγραμματική περίοδο 2021-2027. Η προγραμματική περίοδος 14-20 τελειώνει σε λίγους μήνες και να δούμε ποια μαθήματα πήραμε από την εφαρμογή των Στρατηγικών γιατί σε αρκετά σημεία δεν τα πήγαμε καλά οπότε τα μαθήματα που αντλήσαμε, φιλοδοξούμε να τα ενσωματώσουμε και έχουμε κάνει αυτήν την προσπάθεια για να τα ενσωματώσουμε στη νέα περίοδο. Το πρώτο πράγμα που διαπιστώνουμε είναι ότι για να είναι επιτυχημένες αυτές οι χωρικές στρατηγικές θα πρέπει οι τοπικές αρχές να έχουν την αίσθηση της ιδιοκτησίας των σχεδίων δηλαδή να πιστεύουν και να αισθάνονται ότι είναι δικά τους τα σχέδια, τους αφορούν και όχι μόνο τις τοπικές αρχές αλλά και την τοπική κοινωνία γιατί μόνο έτσι θα επιτύχουμε και τη βιωσιμότητα των στρατηγικών αλλά και τη συναίνεση της τοπικής κοινωνίας στα υλοποιούμενα έργα και στις δράσεις. Ένα άλλο πράγμα που διαπιστώσαμε από το 14-20 είναι ότι θα πρέπει να επιταχύνουμε τις διαδικασίες έγκρισης και υλοποίησης των στρατηγικών, η αλήθεια είναι ότι σε αυτήν την περίοδο

καθυστερήσαμε αρκετά ως προς την έγκριση με αποτέλεσμα να μην έχουμε αρκετό χρόνο στην υλοποίηση. Τώρα έχουμε το 18μηνο οπότε πιστεύουμε ότι θα τρέξουμε πιο γρήγορα. Ο προγραμματισμός του Βορείου Αιγαίου είναι μέχρι το τέλος του 2023 οπότε θεωρούμε ότι θα μπορούμε δυναμικά το 2024 στην υλοποίηση. Ένα δύσκολο σημείο είναι η ανάληψη διακυβέρνησης από τους ίδιους τους ΟΤΑ όπου αυτό είναι εφικτό το οποίο συνεπάγεται ενδυνάμωση με έμπυχο δυναμικό και τεχνογνωσία. Το είπαμε και πριν και θα δούμε και στη συνέχεια τι δυνατότητες έχουμε ως προς αυτήν την κατεύθυνση. Τέλος μια ειδική δομή για τη διακυβέρνηση, θα δούμε τι έχουμε κάνει στο 21-27 για αυτό και πώς έχουμε προσπαθήσει να βελτιώσουμε το συντονισμό και τη διεύρυνση του Εθνικού Δικτύου Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης. Περνώντας τώρα στις βασικές προϋποθέσεις για τα χωρικά εργαλεία, είδαμε ότι εσείς χρησιμοποιείτε όλη τη γκάμα των χωρικών εργαλείων, ΟΧΕ για μικρά νησιά, αστικά και κάτω. Η πρώτη προϋπόθεση, η διαμόρφωση της στρατηγικής να γίνεται στο κατάλληλο υπο-περιφερειακό επίπεδο με ευθύνη των αρμόδιων χωρικών αρχών. Το κατάλληλο επίπεδο βέβαια διαφέρει ανάλογα με το συγκεκριμένο περιβάλλον και τις ιδιαίτερες περιφερειακές συνθήκες κάθε περιοχής. Εξίσου σημαντική είναι η εταιρική σχέση, εννοώντας και τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα αλλά και των τοπικών οργανώσεων με έμφαση σε οργανώσεις σχετικές με τα θεμελιώδη δικαιώματα, την κοινωνική ένταξη, την αναπηρία κλπ. και όλο αυτό το σχήμα να καταλήγει σε μια πολυεπίπεδη διακυβέρνηση όπου θα συνεργάζονται οι περιφερειακές αρχές με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού. Πρόκληση, δεν μπορώ να πω! Αφού είδαμε ποιες θα πρέπει να είναι οι προϋποθέσεις πάμε να δούμε τι δεν είναι ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη. Μεμονωμένες πράξεις ή κατάλογος πράξεων τα οποία δεν αποτελούν τμήμα μιας ολοκληρωμένης χωρικής στρατηγικής. Οι πράξεις οι οποίες δε συμβάλλουν στην ολοκληρωμένη χωρική στρατηγική. Πράξεις οι οποίες επελέγησαν χωρίς την κατάλληλη συμμετοχή των τοπικών αρχών, όπως την αναλύσαμε παραπάνω με τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών, των αστικών αρχών και γενικά της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και εννοείται πράξεις οι οποίες έχουν επιλεγεί χωρίς να πληρούν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις της επιλογής των πράξεων το οποίο ισχύει για όλα τα έργα του ΕΣΠΑ. Οι βασικές κατευθύνσεις νομίζω είναι γνωστές, θα μείνω λίγο στη στήριξη για το σχεδιασμό όπου εδώ έχουμε δυνατότητα και μέσα από το ίδιο το πρόγραμμα αλλά και από το τομεακό πρόγραμμα της τεχνικής βοήθειας να αντλήσετε στήριξη για το σχεδιασμό, τη έγκριση του 18μηνου το είπαμε για το 21-27. Όπου είναι δυνατό, θα πρέπει να εστιάσουμε σε λιγότερες κατηγορίες παρέμβασης και ειδικά αυτό αφορά κυρίως στις ΟΧΕ, ΒΑΑ ώστε να έχουμε πιο άμεσα και πιο ορατά αποτελέσματα. Συνέργειες με χωροταξικό σχέδιο και ό,τι άλλο πλαίσιο τρέχει αυτήν τη στιγμή όπως η πρωτοβουλία Bauhaus ή η πράσινη συμφωνία και για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη έχουμε και το 8% των πόρων όπου παρακολουθείται καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου. Το σύστημα διακυβέρνησης που είπαμε και στην αρχή που αντλήθηκε ως δίδαγμα από το 14-20, υπάρχουν δύο ομάδες σε περιφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο στρατηγικής. Σε περιφερειακό συστήνεται με ευθύνη της οικείας Διαχειριστικής Αρχής και έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την υποστήριξη της υλοποίησης και ενημερώνει όπου αυτό απαιτείται την ΕΥΔ και την ΕΑΣ και σε τοπικό επίπεδο έχουμε την τοπική ομάδα η οποία είναι υπεύθυνη για τη φάση του σχεδιασμού μέχρι και τη φάση της υλοποίησης. Έτσι μιλάμε για μια διαδικασία συνεχιζόμενης ενημέρωσης και αλληλεπίδρασης μεταξύ αυτών των δύο ομάδων, έτσι ώστε όποια προβλήματα έχουμε να αντιμετωπίσουμε, να λύνονται έγκαιρα. Έχουμε άλλη μια τελευταία διαφάνεια σχετικά με το συντονισμό, φιλοδοξούμε να αναβαθμίσουμε και να διευρύνουμε το εθνικό δίκτυο για την εδαφική ανάπτυξη με τη συμμετοχή σε αυτό και των χωρικών φορέων και επίσης έχει δημιουργηθεί ειδική μονάδα για το συντονισμό και την παρακολούθηση των χωρικών στρατηγικών, είναι η μονάδα Γ' της υπηρεσίας μου, της ΕΥΣΠεΠ, προϊστάμενη είναι η κυρία Μαρίνα Κουτσούρη, παρέλειψα να πω ότι προϊστάμενος είναι ο κύριος Χρήστος Κύρκογλου. Είμαστε στη διάθεσή σας για ό,τι χρειαστείτε και όποια υποστήριξη μπορούμε να σας προσφέρουμε και όλο το πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 είμαστε εδώ. Αυτά από εμένα, ευχαριστώ πολύ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Και εμείς ευχαριστούμε Βίκυ, νομίζω ότι θα πρέπει να δώσουμε το λόγο μέσω zoom στον κύριο Βλάχο για τοποθέτηση σχετικά με τα ζητήματα επικοινωνίας και προβολής καθώς και μία τοποθέτηση σχετικά με τα ζητήματα διαβούλευσης για την πολιτική συνοχή μετά το 2027.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ΕΥΣΣΑΕ)

ΒΛΑΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (zoom)

Καλησπέρα, ευχαριστώ πάρα πολύ που μου δίνετε το λόγο, θα προσπαθήσω να είμαι σύντομος. Καταρχάς για τα θέματα επικοινωνίας και προβολής έχουν σταλεί οδηγίες από την ΕΑΣ στις ΕΥΔ των προγραμμάτων που αφορούν στην εφαρμογή του κανονισμού, δηλαδή ένας οδηγός επικοινωνίας 2021-2027 και επίσης για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των ιστοσελίδων τους αντίστοιχα ένας οδηγός σχεδίασης ψηφιακών εφαρμογών οι οποίες σταδιακά έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται από τα προγράμματα. Στην πρόσφατη διαδικτυακή συνάντηση του δικτύου επικοινωνίας που συντόνισε η DG REGIO συζητήθηκαν τρέχοντα πρακτικά θέματα της επικοινωνίας και των δύο περιόδων με έμφαση στην ενίσχυση της προβολής των έργων και των δράσεων του ΕΣΠΑ μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Επίσης όπως γνωρίζετε το 2023 έχει οριστεί ως Ευρωπαϊκό έτος δεξιοτήτων και σε αυτό το πλαίσιο ενθαρρύνονται οι Διαχειριστικές Αρχές και οι δικαιούχοι των προγραμμάτων να επικοινωνούν με κάθε ευκαιρία και με κάθε μέσον όλες τις δράσεις που υλοποιούν με στόχο την ενίσχυση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Αυτά τα λίγα σε σχέση με την επικοινωνία και την προβολή. Τώρα θα ήθελα να ενημερώσω για κάποιες δράσεις που αφορούν στην έναρξη διαβουλεύσεων που σχετίζονται με το μέλλον της πολιτικής συνοχής. Ειδικότερα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης ήδη έχει αναληφθεί μια πρωτοβουλία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία έχει συγκροτήσει μια ομάδα ειδικών υψηλού επιπέδου προκειμένου να συζητήσουν και να αναπτύξουν τις συλλογιστικές τους για τον προσανατολισμό της πολιτικής συνοχής μετά το 2027. Η ομάδα αυτή αποτελείται από 20 ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες από διαφορετικούς χώρους της ακαδημαϊκής κοινότητας, της πολιτικής, των κοινωνικοοικονομικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών. Έχουν προγραμματίσει 10 θεματικές συνεδριάσεις, οι 5 από αυτές έχουν ήδη ολοκληρωθεί ενώ η επόμενη ήδη προγραμματίζεται για αύριο στις 4 Ιουλίου. Οι συνεδριάσεις αυτές μεταδίδονται απευθείας μέσω του ιστοτόπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αναρτώνται και τα έγγραφα που συζητιούνται, η παρουσίασεις των εμπειρογνομώνων, οι βιντεοσκοπημένες συνεδριάσεις για όποιον ενδιαφέρεται να τα δει πιο λεπτομερώς στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πρόκειται να δημοσιευτούν στρατηγικά συμπεράσματα και συστάσεις της επιτροπής αυτής στις αρχές του 2024 και θα ακολουθήσει και η ένατη έκθεση για τη συνοχή το Μάρτιο 2024 και το forum για τη συνοχή τον Απρίλιο 2024. Ανάλογα στη χώρα μας σχεδιάζουν μια αντίστοιχη διαδικασία διαβούλευσης για την πολιτική συνοχής μετά το 2027. Συστήνουμε μια ομάδα 15 εμπειρογνομώνων από την πανεπιστημιακή κοινότητα, την πολιτική, τους κοινωνικοοικονομικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών. Πρόκειται να πραγματοποιηθούν 3 θεματικές συνεδριάσεις αυτών των εμπειρογνομώνων εντός του 2023 όπου θα υπάρχει και δυνατότητα διαδικτυακής συμμετοχής επιλεγμένου κοινού σχετικού με το ΕΣΠΑ. Παράλληλα θα γίνουν και 2 συναντήσεις διαβούλευσης με διευρυμένη εκπροσώπηση και συμμετοχή, η πρώτη μάλιστα εκδήλωση έχει προγραμματιστεί για την επόμενη εβδομάδα στις 12 Ιουλίου στο Ζάππειο Μέγαρο με παρουσίαση της συζήτησης των διακυβευμάτων για το μέλλον της πολιτικής συνοχής και η εκδήλωση αυτή σηματοδοτεί την έναρξη αυτής της διαβούλευσης στη χώρα μας και θα μεταδοθεί και σε πραγματικό χρόνο μέσω της ιστοσελίδας του ΕΣΠΑ. Η δεύτερη εκδήλωση προγραμματίζεται για το τέλος του 2023 και με αυτή θα ολοκληρωθεί η διαδικασία της διαβούλευσης όπου θα γίνει και παρουσίαση της σύνθεσης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης καθ' όλη αυτή τη διάρκεια. Να μην ξεχάσω να πω ότι σε όλη αυτήν τη διάρκεια της διαβούλευσης θα υπάρχει και μια ηλεκτρονική διαβούλευση, ανοιχτή καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ ερωτηματολογίου προς κάθε ενδιαφερόμενο. Οι απαντήσεις θα αποτελέσουν τη ζωή για την εκπόνηση της συνθετικής έκθεσης. Η έκθεση αυτή αναμένεται στο τέλος του 2023 αρχές του 2024.

Επίσης να συμπληρώσω ότι θα έχουμε και επιστημονική υποστήριξη από το Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και το JRC της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτά συνοπτικά, είμαι στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση ή ερώτηση υπάρχει. Ευχαριστώ και πάλι.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Και εμείς ευχαριστούμε κύριε Βλάχο για την τοποθέτησή σας. Τώρα θα δώσουμε το λόγο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ – ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΑΝΤΑΖΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ζητήσαμε να κάνουμε σε όλες τις Επιτροπές Παρακολούθησης μία παρουσίαση για το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus (NEB) γιατί είναι μία από τις καινοτομίες της νέας προγραμματικής περιόδου, αποτέλεσε επίσης αντικείμενο συζήτησης κατά τη διάρκεια των συζητήσεων και διαπραγματεύσεων που είχαμε με όλα τα επιχειρησιακά προγράμματα, είναι κάτι καινούριο που το έχουμε στην πολιτική συνοχής, δεν προέκυψε από την πολιτική συνοχής αλλά επειδή ακριβώς είναι μία καινοτομία, είπαμε λίγο να μοιραστούμε μαζί την όλη φιλοσοφία, τις σκέψεις, από πού προέκυψε κλπ. Το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus: για πρώτη φορά έγινε η αναφορά από την Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της κυρίας Ursula von der Leyen, στην εναρκτήρια ομιλία το 2019 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όταν η νέα επιτροπή ανέλαβε τα καθήκοντά της. Ήταν στο πλαίσιο της πράσινης συμφωνίας του green deal και ήταν μια από τις νέες αναφορές που έκανε η Πρόεδρος με στόχο την κινητοποίηση νέων ανθρώπων, νέων επιστημόνων, αρχιτεκτόνων, πολεοδόμων, σχεδιαστών, καλλιτεχνών στα επόμενα χρόνια. Πριν μιλήσουμε για το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus ας δούμε λίγο ποιο είναι το ιστορικό Bauhaus που είναι μία από τις πιο σημαντικές αρχιτεκτονικές σχολές στις αρχές του προηγούμενου αιώνα με ιδρυτή έναν από τους σημαντικότερους αρχιτέκτονες, τον Walter Gropius και τη σχετική σχολή του Bauhaus με βασικά χαρακτηριστικά την απλότητα, τη λειτουργικότητα των κτιρίων, τη χρηστικότητα με απλές γεωμετρικές φόρμες και αρχές. Είναι μία από τις σημαντικές αρχιτεκτονικές σχολές οι οποίες επηρεάζουν όχι μόνο τη Γερμανία αλλά και την υπόλοιπη Ευρώπη και την Αμερική μετά από την αυτοεξορία του Walter Gropius από την Γερμανία κατόπιν της ανόδου του ναζιστικού κόμματος. Στην Ελλάδα επίσης έχουμε σημαντικούς αρχιτέκτονες που επηρεάζονται από τις αρχές του Bauhaus, για παράδειγμα ο Ιωάννης Δεσποτόπουλος ο οποίος είναι αρχιτέκτονας ενός από τα πιο εμβληματικά κτίρια της Αθήνας, του Ωδείου Αθηνών. Επίσης η Ελλάδα, η Αθήνα φιλοξενεί το τελευταίο έργο που κατασκευάστηκε βάσει σχεδίων του Walter Gropius, είναι το κτίριο της Αμερικάνικης Πρεσβείας. Οι αρχές του Bauhaus είναι οι αρχές της αειφορίας με προτάσεις για λύσεις στις τοπικές κοινωνίες και στις πόλεις και βεβαίως όπως είπα και προηγουμένως είναι η ενεργοποίηση όλων των δημιουργικών μυαλών για τα θέματα της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής, της αισθητικής κλπ. Εδώ βλέπουμε μερικά παραδείγματα έργων τα οποία ακολουθούν τις αρχές του Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus γιατί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά την ομιλία της Προέδρου, καθιέρωσε κάποια βραβεία ετήσια που δίνει από το 2021. Εδώ έχουμε ένα τέτοιο βραβείο ενός κτιρίου που βρίσκεται στο Μιλάνο, με μια πρόταση για την ενοποίηση του κέντρου του Μιλάνου με τις περιφερειακές περιοχές εκτός της πόλης. Είναι μία πρόταση σύνθεσης των δύο αυτών χώρων με κτίρια και εκμετάλλευση ανακαινισμένων χώρων τα οποία χρησιμοποιούνται εκτός από σχολεία, για σουπερ μάρκετ, χώρους άθλησης ακόμα και σταθμούς του μετρό που συνδέουν αυτές τις περιφερειακές περιοχές με το κέντρο του Μιλάνου. Εδώ έχουμε επίσης μια περίπτωση ελληνικής πρότασης. Ήταν οι αυλές στα σχολεία με μια πρόταση που τα ίδια τα παιδιά σε συνεργασία με τους καθηγητές και τους γονείς διαμόρφωσαν τις αυλές ως έναν από τους πρώτους χώρους κοινωνικοποίησης των παιδιών. Μία πρόταση που είχε προταθεί φέτος αλλά δεν πήρε βραβείο στο φετινό διαγωνισμό όμως έχουμε μια περίπτωση ελληνικής πρότασης από το Αιγάλεω η οποία πήρε βραβείο. Δόθηκαν περίπου πριν δυο εβδομάδες τα σχετικά βραβεία. Όπως είπαμε για το Bauhaus, το συζητήσαμε στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων να συνδεθεί με τα ζητήματα της πολιτικής συνοχής. Πώς μπορεί να γίνει αυτό και γιατί το χρειαζόμαστε; Το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus σχετίζεται με τις πολιτικές συνοχής γιατί και οι δύο προωθούν τα ζητήματα της βιωσιμότητας, της πράσινης συμφωνίας (green deal), της αστικής και της τοπικής ανάπτυξης, της συμπεριληπτικότητας, της κοινωνικής ένταξης των

ομάδων και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων, της κοινωνικής ένταξης των νέων ανθρώπων, της προστασίας και της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και της προστασίας της φύσης. Άρα έχουν κοινές αρχές τόσο η πολιτική συνοχής όσο και το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus. Εδώ βλέπουμε στην όλη παρουσίαση που έχω, διάφορες προτάσεις που έχουν γίνει από διάφορες πόλεις και ομάδες, έχουν μοιραστεί. Σε αυτήν την παρουσίαση θα δείτε τις συγκεκριμένες προτάσεις και μπορείτε να πάρετε και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επίσης δίνει μια τεχνική βοήθεια σε φορείς, δήμους κλπ. που θα ήθελαν να προωθήσουν αυτές τις αρχές. Έχουμε μία περίπτωση του Δήμου Κατερίνης που λαμβάνει την τεχνική βοήθεια για την ανάπτυξη των δικών τους προτάσεων. Πώς μπορούμε τώρα να επιλέξουμε τις δράσεις NEB και τι θα έπρεπε να δει μια Διαχειριστική Αρχή κατά την αξιολόγηση προτάσεων που ενσωματώνουν τις αρχές της βιωσιμότητας και της αειφορίας, τις αρχές της αισθητικής και της ομορφιάς και της ένταξης χωρίς αποκλεισμούς στη συμπεριληπτικότητα. Σε ό,τι αφορά τη βιωσιμότητα και την αειφορία, τι είναι αυτά που πρέπει να δει μια Διαχειριστική Αρχή για να αξιολογήσει μια πρόταση; Θα πρέπει να δει κατά πόσο η πρόταση αυτή συμβάλλει στο μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή των πόλεων και των χώρων στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής, το κατά πόσο προτείνει καινοτόμες λύσεις για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, π.χ. πώς αναζωογονεί υφιστάμενους αστικούς χώρους και υφιστάμενα κτίρια ενσωματώνοντας τις αρχές βιωσιμότητας και τη χρήση νέων βιοκλιματικών υλικών που μειώνουν τις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα, που το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα είναι μηδενικό ή και θετικό και βεβαίως τη μείωση της χρήσης της ενέργειας στα διάφορα κτίρια. Επίσης αντίστοιχες απαντήσεις πρέπει να δοθούν σε διάφορα ερωτήματα που αφορούν στα ζητήματα της αισθητικής και της ομορφιάς, κατά πόσο δηλαδή στην όλη ιδέα του σχετικού έργου ενσωματώνονται τα ζητήματα της αισθητικής. Έχουμε υψηλής ποιότητας έργα, είναι έργα τα οποία ενσωματώνονται στην υφιστάμενη τοπογραφία του χώρου και βέβαια βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών των πόλεων. Τέλος σε ό,τι αφορά στην ένταξη και τη συμπεριληπτικότητα, σημασία έχει να δούμε τις ανάγκες των διαφόρων κοινωνικών ομάδων και ιδιαίτερα να δούμε τις ανάγκες ευάλωτων κοινωνικών ομάδων μέσα στις πόλεις είτε αυτό είναι πρόσφυγες – μετανάστες είτε είναι ΑμεΑ αλλά και κατά κύριο λόγο να δούμε τις ανάγκες των νέων γενεών διότι αυτά που θέλουμε να γίνουν σήμερα είναι αυτά που θέλουμε να παραμείνουν, να ζουν και να καλύπτουν τις ανάγκες των νέων ανθρώπων για τα επόμενα 50-60 χρόνια όπως είχαμε τα παλιά κτίρια του παλιού του κλασικού Bauhaus τα οποία διατηρούνται σε ζωή και σε χρήση σχεδόν έναν αιώνα αφότου χτίστηκαν, αντιστοίχως θέλουμε αυτά που θα γίνουν σήμερα να έχουν μια ζωή και να καλύπτουν τις ανάγκες των νέων γενεών για τα επόμενα χρόνια. Πώς μπορεί τώρα μια Διαχειριστική Αρχή να επιλέξει τα σχετικά έργα τα οποία ανταποκρίνονται όπως είπαμε σε αυτές τις αρχές της αειφορίας, της αισθητικής και της συμπεριληπτικότητας. Με τρεις τρόπους νομίζουμε εμείς ότι μπορούμε να κάνουμε επιλογή των σχετικών έργων, είτε να έχουμε ειδικά κριτήρια για το NEB στα έργα τα οποία καλούμε σε διάφορες επενδυτικές προτεραιότητες, δηλαδή καλούμε τους φορείς να υποβάλλουν τα έργα τους και βάζουμε επιπλέον βαθμολόγηση σε έργα που πληρούν τις τρεις αρχές αυτές που, είτε ένας δεύτερος τρόπος είναι να κάνουμε ειδικές προσκλήσεις για έργα Bauhaus. Καλούμε τους φορείς να υποβάλλουν έργα Bauhaus και τώρα να κάνουμε μια διευκρίνιση, δεν μιλάμε μόνο για κτίρια, θα μπορούσε να είναι μια διαρρύθμιση του χώρου αυτού που ενσωματώνει στις τρεις αρχές, άρα δε μιλάμε μόνο για ένα κτίριο, μολονότι η ίδια η ορολογία που χρησιμοποιούμε Bauhaus κατευθύνει σε κτίρια, δεν είναι μόνο αυτό. Βλέπετε εδώ περιπτώσεις ενός κήπου στο San Sebastian της Ισπανίας όπου η πρόταση η σχετική αφορούσε σε ένα κήπο, άρα δεν είναι μόνο κτίρια, είναι διάφορα έργα. Ένας τρόπος είναι η Διαχειριστική Αρχή να καλέσει τους φορείς ναβάλουν έργα Bauhaus. Ένας τρίτος τρόπος και είναι ένας τρόπος που θα λέγαμε εμείς ότι νομίζουμε ότι είναι και ο πιο σωστός, είναι να επιλέξουμε εκ των προτέρων κάποια δράση η οποία θεωρούμε ότι μπορεί να ενσωματώσει αυτές τις τρεις αρχές του Bauhaus και να το ωριμάσουμε αυτό το έργο εκ των προτέρων ούτως ώστε να υλοποιηθεί και να λάβει το brand name του Bauhaus κατά την υλοποίησή του. Θα δώσω τώρα ένα παράδειγμα γιατί έχουμε μια περίπτωση ενός ελληνικού έργου, είναι η ανάπλαση του Φαληρικού Όρμου στην Αττική, είναι ένα έργο το οποίο υλοποιείται στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος του Περιβάλλοντος όχι του Περιφερειακού Προγράμματος της Αττικής και το έχουμε εκ των προτέρων επιλέξει μαζί με τη Διαχειριστική Αρχή με στόχο να ωριμάσει και να υλοποιηθεί ως Bauhaus στην προγραμματική αυτή περίοδο. Άρα

μπορούμε όλοι μαζί να επιλέξουμε μια δράση και να την ωριμάσουμε, να την προετοιμάσουμε ώστε να έχει αυτές τις αρχές της αειφορίας, της συμπεριληπτικότητας και της αισθητικής για τα επόμενα χρόνια, έχουμε αρκετό χρονικό διάστημα και άρα έργα μπορούν να ωριμάσουν με αυτόν τον τρόπο στην επόμενη περίοδο και όσο ωριμάζουν στη σκέψη μας αυτές οι αρχές μπορούμε να το συζητήσουμε. Έχουμε πει ότι θέλουμε όλα τα προγράμματα να έχουν τουλάχιστον 1 έργο το οποίο θα ενσωματώνει αυτές τις αρχές και θα έχει το brand name του Bauhaus. Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ευχαριστούμε και εμείς. Τώρα θα ζητούσα από τα μέλη της επιτροπής να πάρουν το λόγο με τη σειρά, από τα δεξιά προς τα αριστερά για τοποθετήσεις. Ξεκινάμε με εσάς κύριε Καραγεωργόπουλε;

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ (ΕΥΘΥΠΣ)

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

Ευχαριστώ πολύ Γιώργο, ευχαριστούμε για όλες τις τοποθετήσεις, πάντοτε πολύ τεκμηριωμένες. Εμείς θέλουμε με βάση την ημερήσια διάταξη να πούμε κάποια πράγματα καταρχάς για το ΣΔΕ για την υποχρεωτικότητα του απλοποιημένου κόστους από την ΕΥΘΥΠΣ και για μια σειρά από άλλες διαφοροποιήσεις και προσαρμογές που είτε έχουν προγραμματιστεί είτε συντελούνται αυτήν τη στιγμή στο 21-27. Καταρχάς ξέρουμε ότι το ΣΔΕ εγκρίθηκε και ανέβηκε στη SFC την προηγούμενη εβδομάδα και μάλιστα έχει αποσταλεί ήδη στις Διαχειριστικές Αρχές. Η λειτουργική περιοχή του ΣΔΕ που αφορά κυρίως στις συντάξεις και σε ό,τι αφορά το ΟΠΣ, την υποδιεύθυνση του ΟΠΣ υπάρχουν συνεχείς αναπροσαρμογές που έρχονται να εφαρμόσουν όλες τις αλλαγές και τις προσθήκες του ΣΔΕ και βελτιώσεις έτσι ώστε να διευκολύνεται η λειτουργία και η καθημερινότητα όλων των εμπλεκομένων, είτε ενδιάμεσοι φορείς, είτε δικαιούχοι, είτε Διαχειριστικές Αρχές. Να πω επίσης ότι υπάρχει η υποχρεωτικότητα του απλοποιημένου κόστους για πράξεις π/υ μικρότερες από 200 χιλ. Αυτό εστιάζει στο Ν. 1260/2021 και παράλληλα έχουν γίνει όλες οι προσαρμογές και οι μεθοδολογίες που ακολουθούν και την προηγούμενη προγραμματική περίοδο 14-20, έχουν σταλεί οι αντίστοιχες οδηγίες και έχει εκπονηθεί και από την ΕΥΘΥΠΣ ένα μοντέλο που εγκρίθηκε από την ΕΔΕΛ μεθοδολογίας εφαρμογής του απλοποιημένου κόστους σε πράξεις του ΕΚΤ και έχει ήδη αποσταλεί στις Διαχειριστικές Αρχές. Ένα άλλο κομμάτι που είναι σημαντικό έχει να κάνει με την κλιματική ανθεκτικότητα και την πρόβλεψη που έχει γίνει από την ΕΥΘΥΠΣ στον κλιματικό νόμο 4936 έτσι ώστε να συμπεριληφθούν οι σχετικές μελέτες και οι διατάξεις από 1^η Ιανουαρίου 2024. Σε αυτό το μεσοδιάστημα η ΕΥΘΥΠΣ σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ έχει δώσει κατευθυντήριες οδηγίες έτσι ώστε ειδικά τα έργα κατηγορίας β' και κάτω, δηλαδή έργα που δεν απαιτούν μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, να μην έχουν υποχρέωση εκπόνησης έκθεσης για την κλιματική ανθεκτικότητα. Επίσης έχει συμπεριλάβει βασικά κείμενα οδηγιών, υπόδειγμα έκθεσης, λίστα ελέγχου έκθεσης, λειτουργία γραφείου helpdesk και υπολογιστικό φύλλο για την εκτίμηση κινδύνου προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Έχουν δρομολογηθεί και υποδείγματα τεκμηρίωσης τα οποία στο άμεσο χρονοδιάστημα θα αποσταλούν στις Διαχειριστικές Αρχές. Επίσης υπάρχει το κομμάτι των επιτόπιων επαληθεύσεων και των διοικητικών. Ακολουθεί τη διαδικασία που είχαμε εμείς στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο με βάση την ανάλυση κινδύνου και για αυτόν το σκοπό έχουν εκπονηθεί επίσης οδηγίες σε διαβούλευση πάντα με την ΕΔΕΛ και όλων των προβλεπόμενων στο θεσμικό πλαίσιο, που διέπει την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Φθάνουμε στο τελευταίο κομμάτι που έχει να κάνει με τις προσαρμογές που είχε κάνει η υποδιεύθυνση του ΟΠΣ σε ό,τι αφορά στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Θα έλεγα ότι είναι αρκετά σημαντική, είναι μια δυναμική διαδικασία, εμείς στη Μονάδα Δ' που είναι η μονάδα σχεδιασμού και υποστήριξης χρηστών, που δουλεύουμε σε αυτήν τη διαδικασία που είναι μια διαδικασία δυναμική και λαμβάνει υπόψη και τις απαιτήσεις τις λειτουργικές και των δικαιούχων και των Διαχειριστικών Αρχών. Καταρχάς έχει να κάνει με ένα περιβάλλον που είναι πιο προσωποποιημένο, τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι όταν ο χρήστης θα μπει τώρα στην εφαρμογή θα δει και τις τελευταίες τουλάχιστον 10 κινήσεις του από τη στιγμή που θα έχει βγει είτε σε ό,τι αφορά τεχνικό δελτίο πράξης, είτε σε ό,τι

αφορά μια απόφαση και μπορεί να συνεχίσει από εκεί που σταμάτησε. Είναι πιο απλοποιημένο δηλαδή έχει ένα remote login με αναδυόμενο και με αύξηση του χρόνου και μάλιστα κάποιες φορές όταν κάποιος έμπαινε σε ένα τεχνικό δελτίο ή σε άλλο δελτίο είτε αυτό αφορούσε στην παρακολούθηση, στην έγκριση, στην τροποποίηση κλπ. από ένα σημείο και μετά σταματούσε η εφαρμογή. Τώρα ο χρόνος αυτός έχει διευρυνθεί και μπορεί να μείνει παραπάνω μέσα εκεί ακόμα και αν κάνει κάτι άλλο. Έχουμε νέα εμφάνιση αποτελεσμάτων επικύρωσης σε πίνακα με παραπομπή σε οδηγίες που ο χρήστης μπορεί να πάει και να καθοδηγηθεί ακόμα και όταν δεν είναι εξαιρετικά έμπειρος ή αν δεν έχει λίγο προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα. Έχουμε φακούς επιλογής πολλαπλούς που δίνουν τη δυνατότητα μέσα από αναζήτηση και μέσα από την καταχώρηση που έχουμε εμείς στη βάση να βρίσκει ό,τι έχει καταχωρηθεί. Έχουμε επίσης απευθείας δημιουργία έκδοσης του τεχνικού δελτίου μόνο για την αποδοχή, έχουμε απευθείας δημιουργία ΛΕΠ και ΦΑΠ που δημιουργούνται αυτοματοποιημένα και λειτουργία απόφασης ένταξης επίσης, καρτέλα δικαιούχων, κεντρικό αποθετήριο νομοθετικών εγγράφων και όχι ανά δελτίο, τεχνικό δελτίο πράξης και έργο, υποέργο. Επίσης έχουμε παραγόμενα έγγραφα που είναι επέκταση της παραμετροποίησης στα κείμενα. Θα έλεγα μάλιστα ότι εδώ είναι και αυτό από την πείρα μας, από την μέχρι τώρα εμπειρία, τη χρήση, θα έλεγα ότι είναι μια πολύ σημαντική διαδικασία για τους χρήστες και έχουμε και αυτοματισμό των προσυμπληρωμένων στοιχείων, δηλαδή μεταφορά τεχνικού δελτίου πράξης έργου και υποέργου και συνημμένων αρχείων από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο στη νέα. Μιλάμε για τα έργα phasing και τα τμηματοποιημένα. Σε αυτό το κομμάτι να πω ότι έχει πολύ μεγάλη σημασία όταν κάποιος θέλει να κάνει τη μεταφορά, να μην αφαιρεί πριν την κάνει το έργο από την προηγούμενη περίοδο, τώρα μπορεί να μεταφερθεί αυτούσιο, το ίδιο ισχύει και με τα τεχνικά δελτία και με τα δελτία δήλωσης δαπανών. Είπαμε αυτόματη δημιουργία ΦΑΠ και ΛΕΠ και απόφασης ένταξης, συνημμένα δελτία σε απευθείας σύνδεση με ΑΔΑ και με ΦΕΚ, πολύ σημαντικό, χωρίς επισήμανση, π.χ. σε συνεργασία με τη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, με το ΗΔΙΚΑ με το ΑΜΚΑ κλπ. Επίσης να πούμε ότι έχουμε νέες διαδικτυακές υπηρεσίες τα web services και την υποβολή δελτίων από τους δικαιούχους και τους ενδιαμέσους φορείς, διαλειτουργικότητα με τη δημόσια διοίκηση, με ΑΔΑΕ, με ΗΔΙΚΑ, με ΕΡΓΑΝΗ για την πρόσβαση σε στοιχεία ωφελουμένων τα οποία επεκτείνονται συνέχεια, διευρύνονται και σε νέα συστήματα. Τέλος να πω ότι το νέο ΒΙ είναι πολύ σημαντικό, έχει το τεχνικό και το επιχειρησιακό κομμάτι, διευρύνεται, αναπροσαρμόζεται και όπως και το Αναρτήσι θα είναι πολύ σύντομα σε ευρεία χρήση προς τους χρήστες. Ευχαριστούμε πολύ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Και εμείς ευχαριστούμε πολύ κύριε Καραγεωργόπουλε. Συνεχίζουμε, ο λόγος στον κύριο Ψαρουδάκη.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ» (ΕΥΤεΒΟ)

ΨΑΡΟΥΔΑΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ

Καλό απόγευμα, με χαρά βρίσκομαι μαζί σας συμμετέχοντας στις εργασίες της 2^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης 2021-2027. Βλέπω παλιούς φίλους και συνεργάτες από την εποχή του Ταμείου Συνοχής στο πλαίσιο του οποίου υλοποιήθηκε μια σειρά από σημαντικά έργα περιβάλλοντος στο Βόρειο Αιγαίο και ιδιαίτερα στη Λέσβο. Δίκτυα συλλογής λυμάτων, δίκτυα ύδρευσης, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, ΧΥΤΑ, σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων, μια πλειάδα έργων που βοήθησαν στη βελτίωση του περιβάλλοντος στο Βόρειο Αιγαίο και θέλω να ευχαριστήσω με την ευκαιρία αυτή τόσο το Γιώργο Πλακωτάρη όσο και τους συνεργάτες του για την πολύτιμη συμβολή τους κατά την περίοδο αυτή, τότε που υλοποιήσαμε αυτά τα έργα όσο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βλέπω εδώ τον αγαπητό Παναγιώτη και την αγαπητή Έλενα που πάντα ήταν δίπλα μας και βοηθούσαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο σε ό,τι χρειαζόμασταν. Χωρίς τη συμβολή και των δύο, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Διαχειριστικής Αρχής νομίζω ότι δεν θα είχαμε καταφέρει να υλοποιήσουμε αυτά τα έργα. Να συστηθώ κιόλας, αν και το είπε ο κύριος Πλακωτάρης, είμαι ο Λευτέρης Ψαρουδάκης, είμαι ο προϊστάμενος της Μονάδας Γ' της ΕΥΤεΒΟ η οποία μονάδα έχει σαν αρμοδιότητα μεταξύ άλλων τη διαμόρφωση ενός οδικού χάρτη για τη βελτίωση και υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας

των δικαιούχων πράξεων του ΕΣΠΑ. Ανέφερε προηγουμένως ο κύριος Περιφερειάρχης ότι πάντοτε το προσωπικό είναι λιγότερο από αυτό που απαιτείται, άρα χρειάζεται καλύτερη οργάνωση, να μπορέσουμε να τροφοδοτήσουμε με εφόδια, νέες πρακτικές, νέες λειτουργίες με τρόπο τέτοιο ώστε να μεγιστοποιήσουμε το αποτέλεσμα. Να αναφέρω εδώ ότι εμείς έχουμε ξεκινήσει μια συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων την ΕΙΒ στο πλαίσιο ενός agreement που έχει υπογραφεί, όσο και με άλλες υπηρεσίες προκειμένου να διαμορφώσουμε αυτόν τον οδικό χάρτη. Τι πόροι υπάρχουν; Υπάρχουν 100 εκατ. διαθέσιμα από τα οποία τα 87 εκατ. αφορούν στο ΕΤΠΑ και τα 13 εκατ. αφορούν στο ΕΚΤ+. Τα χρήματα είναι πολλά, οι ανάγκες πιθανόν να είναι μεγαλύτερες από τους διαθέσιμους πόρους. Να σας ενημερώσω σε τι αφορά αυτή η παρέμβαση capacity building, της ενίσχυσης δηλαδή, της βελτίωσης της διαχειριστικής ικανότητας των δικαιούχων. Στο ΕΤΠΑ καταρχάς αφορά σε αστικά λύματα και πόσιμο νερό, στερεά απόβλητα, ΟΧΕ, αναφέρθηκε προηγουμένως από τον κύριο Πλακωτάρη ότι ένα σημαντικό τμήμα του π/υ του ΠΕΠ αφορά σε χωρικές επεμβάσεις, φαίνεται η σημασία που έχουν αυτές σε αυτήν την προγραμματική περίοδο και κάποιες άλλες δράσεις όπως είναι ενέργεια, αστική κινητικότητα κλπ. Επίσης τα 13 εκατ. αφορούν σε παρεμβάσεις όπως ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, απασχόλησης των νέων, κοινωνική καινοτομία, κοινωνική ένταξη, child guarantee κλπ. όλα αυτά έχουμε αρχίσει να τα ετοιμάζουμε. Γνωρίζουμε όλοι ότι υπάρχουν χρόνιες αδυναμίες και ελλείψεις δικαιούχων τόσο από έλλειψη εξειδικευμένων γνώσεων όσο και από έλλειψη προσωπικού που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ικανοποιητικά μόνο μέσω της κλασικής τεχνικής βοήθειας, δηλαδή να έρθει ένας σύμβουλος και να κάνει κάτι για λογαριασμό τους, φεύγει ο σύμβουλος ή φεύγει κάποιο μέρος του προσωπικού, δεν έμεινε τίποτα, ένα αποτύπωμα μόνιμο δεν παραμένει στο φορέα. Άρα λοιπόν έχουμε ξεκινήσει μια προσπάθεια να οργανώσουμε κάποιες δράσεις οι οποίες θα παρέχουν μια οριζόντια ή και εξατομικευμένη υποστήριξη στους φορείς και δικαιούχους του ΕΣΠΑ. Οι φορείς αυτοί ποιοι είναι; Είναι δημοτικές επιχειρήσεις, όπως είναι η ΔΕΥΑ, οι Δήμοι, Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, Δήμοι, Περιφερειακές Αρχές και Τοπικές Αρχές όπως στην περίπτωση των ΟΧΕ και φυσικά δικαιούχοι του ΕΚΤ, να μην ξεχνάμε και το ΕΚΤ+ που είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα παρέμβαση, μιλάμε για ανθρώπους, θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στο να βελτιώσουμε την αποδοτικότητα σε αυτόν τον τομέα. Τι έχουμε κάνει μέχρι σήμερα; Σε συνεργασία με τη DG REGIO που έχουμε δεσμευτεί απέναντί τους, έχουμε ξεκινήσει με τη βοήθεια και της ΕΙΒ να διαμορφώσουμε ένα ειδικό πρόγραμμα, έναν οδικό χάρτη το γνωστό road map στον τομέα των υδάτων και λυμάτων. Ήδη τελειώνουμε, την επόμενη Παρασκευή θα κάνουμε μια παρουσίαση στη DG REGIO για αυτόν τον οδικό χάρτη προκειμένου να ακούσουμε τα σχόλιά τους, τις παρατηρήσεις τους ώστε να τα λάβουμε υπόψη, να κάνουμε τις αναγκαίες διαμορφώσεις και να υποβάλλουμε οριστικά τον οδικό χάρτη για τα νερά, δηλαδή πόσιμο νερό και λύματα στη DG REGIO. Είπαμε θα επεκτείνουμε την παρέμβασή μας και στους άλλους τομείς όπως είναι τα απορρίμματα και οι ΟΧΕ στο αμέσως προσεχές διάστημα, έχουμε ήδη ξεκινήσει τη σχετική προετοιμασία, θα μας βοηθήσει και η ΕΙΒ σε αυτήν την προσπάθεια. Επίσης έχουμε ξεκινήσει σε συνεργασία με την ΕΥΣΕΚΤ και Επιτελικές Δομές του Υπουργείου Εργασίας, του Υπουργείου Παιδείας και του Υπουργείου Υγείας προκειμένου να διαμορφώσουμε έναν αντίστοιχο οδικό χάρτη για το ΕΚΤ+. Είχαμε μάλιστα την προηγούμενη εβδομάδα μια διάζωση επικοινωνία και συζήτηση με τον κύριο Raquet, ακούσαμε τα πρώτα σχόλια τα οποία τα λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη προκειμένου να προχωρήσουμε παραπέρα στη διαμόρφωση του οδικού χάρτη για το ΕΚΤ+. Αναφέραμε λοιπόν τον π/υ, αναφέραμε τους τομείς, θα υπάρχει μια πληρέστερη ενημέρωση στο μέλλον και να αναφέρω και κάτι, επειδή πάρα πολλοί συγχέουν το capacity building με την κλασική τεχνική βοήθεια, επειδή είμαστε εδώ στη Μυτιλήνη, στη Λέσβο, ένα νησί, το Βόρειο Αιγαίο είναι ένα νησιωτικό σύμπλεγμα, να πούμε και ένα παράδειγμα απλοποιημένο για να κατανοήσουμε όλοι όταν λέμε capacity building τι εννοούμε. Ένα απλό παράδειγμα: έχουμε ένα άνθρωπο και του παρέχουμε σύνεργα ψαρικής, καλάμι, δολώματα και όλα τα σχετικά, αυτό π.χ. μπορεί να παρέχει το πρόγραμμα, πάει ο άνθρωπος να ψαρέψει, είναι άσχετος, ούτε ένα ψάρι στο καλάθι του. Τον βλέπει κάποιος, βλέπει ότι αδυνατεί να ψαρέψει, πάει πιάνει το καλάμι, τα δολώματα, του ψαρεύει, του γεμίζει το καλάθι, του λέει γεια σου, παίρνει ο ψαράς το καλάθι γεμάτο με ψάρια και πάει σπίτι του. Αυτό είναι μια κλασική τεχνική βοήθεια. Ψαρέψαμε για λογαριασμό του δηλαδή υποκαταστήσαμε τον ίδιο, τον βοηθήσαμε, αλλά την επόμενη μέρα που θα πάει πάλι στο ίδιο σημείο να ψαρέψει αδυνατεί να πιάσει ψάρι γιατί δεν υπάρχει ένα μόνιμο αποτύπωμα. Αν πάμε όμως και καθίσουμε δίπλα του και του μάθουμε, δηλαδή

δεν κάνουμε κάτι για λογαριασμό του αλλά προσπαθήσουμε να του μάθουμε να ψαρεύει, δηλαδή να το πούμε στα ελληνικά on the job training. Να του μάθουμε να ψαρεύει, αυτό σημαίνει ότι στο τέλος της ημέρας, αυτός θα μπορεί στη συνέχεια να αξιοποιήσει τα εργαλεία που του παρείχαμε, τα σύνεργα ψαρικής και να μπορεί από μόνος του στη συνέχεια να αξιοποιήσει αυτά τα εργαλεία, αυτόν τον εξοπλισμό προκειμένου να έχει κάποιο εισόδημα. Άρα λοιπόν το να του μάθουμε, να καθίσουμε δίπλα του, σε ένα οποιοδήποτε δικαιούχο στους τομείς που ανέφερα προηγουμένως, να τον βοηθήσουμε στο να αποκτήσει πρόσθετα προσόντα και να μπορεί να ανταπεξέρχεται μόνος του, αυτό σημαίνει capacity building. Τελειώνοντας να ευχαριστήσω πάλι το Γιώργο, όλους τους παριστάμενους και να πούμε ότι θα είμαστε δίπλα τους, θα είμαστε μαζί, θα έχουμε μια εκτεταμένη συνεργασία στο πλαίσιο της οποίας πιστεύω αυτό το capacity building το οποίο είναι καινοτόμο στην πραγματικότητα αλλά είναι και πολύ παλιό, να μπορέσουμε να το εφαρμόσουμε για το καλό και των προγραμμάτων, της χώρας και των ωφελομένων φυσικά. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ευχαριστούμε και εμείς, έχει ζητήσει το λόγο ο κύριος Μιχάλης Δρίτσας μέσω zoom.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ELEVATE GREECE A.E.

ΔΡΙΤΣΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ – Δ/ΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (zoom)

Καλησπέρα σε όλους και όλες, ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση και που μου δίνετε το λόγο. Επιτρέψτε μου να συστηθώ, είμαι ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Elevate Greece A.E. Είναι μια ανώνυμη εταιρεία που υπάγεται στο Υπουργείο Ανάπτυξης και η οποία έχει ως αποστολή την καταγραφή των νεοφυών επιχειρήσεων της χώρας και την υποστήριξή τους και την προβολή. Ελπίζω να ακούγομαι καθαρά. Από πλευράς μου λοιπόν θα ήθελα να σας δώσω κάποια στοιχεία για τις νεοφυείς επιχειρήσεις του Βορείου Αιγαίου, αυτή τη στιγμή είναι 7, πέρυσι ήταν 4, ο αριθμός θα έλεγα δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλος αλλά το impact που έχουν είναι αρκετά σημαντικό, βλέποντας και παρακολουθώντας τη δράση τους και την πορεία τους. Η μία είναι στον τομέα των ναυτιλιακών, η άλλη είναι στον τομέα data analytics – big data, τρεις είναι στον τομέα του περιβάλλοντος, μία στον τομέα της αγροδιατροφής - αγροτεχνολογίας και μία στον τομέα του τουρισμού. Θεωρώ ότι το επιχειρησιακό πρόγραμμα έτσι όπως το έχετε σχεδιάσει είναι πραγματικά πολύ ενδιαφέρον και μία από τις δράσεις που προβλέπει να κάνει προφανώς έχει σχέση και με την προώθηση της έρευνας, τεχνολογίας και καινοτομίας. Ασφαλώς πρέπει προηγουμένως να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της επιχειρηματικής ανακάλυψης (ΔΕΑ) στην οποία εμείς δηλώνουμε το ενδιαφέρον μας για να συμμετάσχουμε στη συγκεκριμένη διαδικασία, οπότε είμαστε στη διάθεσή σας. Τώρα όταν ολοκληρωθεί αυτός ο σχεδιασμός θα μας ενδιέφερε και η συμβολή μας στο σχεδιασμό της δράσης καινοτομίας που θα βγάλει η Περιφέρεια στη συνέχεια και θα έλεγα και στα κριτήρια αξιολόγησης όπως και στα κριτήρια της καινοτομίας θα πρέπει να έχετε κάποια βαθμολογία. Εκεί θα πρέπει οι νεοφυείς επιχειρήσεις αυτοδίκαια να λαμβάνουν και το μέγιστο της αντίστοιχης βαθμολογίας στη συγκεκριμένη τουλάχιστον διάσταση. Μια άλλη πρόταση που έχουμε να κάνουμε είναι με το πώς θα μπορούσε να «καλλιεργηθεί» η νοοτροπία, η δημιουργία νέων νεοφυών επιχειρήσεων με την ορολογία και τον τρόπο που εμείς τις ορίζουμε, δηλαδή δεν είναι μια απλή νέα επιχείρηση, μιλάμε για νέες καινοτόμες επιχειρήσεις που έχουν μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης και επειδή ένας δείκτης που υπάρχει είναι ότι..... υπάρχουν 3,6 νεοφυείς επιχειρήσεις στην Περιφέρεια ανά 100.000 κατοίκους, ο μέσος όρος της χώρας μας είναι 7 ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος αυτή τη στιγμή είναι 25, δηλαδή είμαστε αρκετά πίσω και ως χώρα και στη συγκεκριμένη Περιφέρεια, αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν περιφέρειες που δεν είναι ακόμη πιο χαμηλά. Άρα μια πρόταση είναι να δημιουργηθεί μια θερμοκοιτίδα νεοφυών επιχειρήσεων μέσω κάποιας πρόσκλησης στο μέλλον, όχι το πολύ μακρινό, υπάρχει δυνατότητα να συνεργαστεί και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου το οποίο έχει ένα δραστήριο πλέον γραφείο μεταφοράς τεχνολογίας που υποστηρίζει και τις spin-off επιχειρήσεις, οπότε γιατί να μην περάσει αυτή η τεχνογνωσία και στις υπόλοιπες επιχειρήσεις τις start-ups αλλά και ενδεχομένως και με άλλους φορείς του ευρύτερου οικοσυστήματος. Έτσι πιστεύουμε ότι η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου η οποία έκανε και την πολύ ωραία δράση με τον ιδιωτικού

χαρακτήρα ερευνητικό φορέα, η πρώτη στην Ελλάδα νομίζω, από ό,τι έχω καταγράψει, μπορεί να πρωτοπορήσει και να κάνει και εκεί τη διαφορά. Αυτά από πλευράς μου, είμαστε στη διάθεσή σας για οτιδήποτε θέλετε.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ευχαριστούμε πολύ Μιχάλη για την τοποθέτησή σου, θα δώσω το λόγο στην κυρία Φωκά.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΕΕΕ) ΜΥΡΣΙΝΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Συγγνώμη που παίρνω έτσι το λόγο πραξικοπηματικά, είμαι ο Βαγγέλης Μυρσινιάς, πρόεδρος του Επιμελητηρίου Λέσβου και να απαντήσω ότι η πρώτη θερμοκοιτίδα στο Βόρειο Αιγαίο είναι στο τελικό στάδιο, βρίσκεται στο Επιμελητήριο Λέσβου, ήδη έχει τοποθετηθεί και ο εξοπλισμός, βέβαια δεν έχει χρηματοδοτηθεί από το ΠΕΠ, είναι η χρηματοδότηση από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ειδικού Σκοπού και το οποίο βρίσκεται στο τελικό στάδιο και το μόνο που αναζητούμε τώρα είναι να χρηματοδοτήσουμε τα λειτουργικά έξοδα για ένα διάστημα ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία, το έχουμε συζητήσει επανειλημμένα και με τη Διαχειριστική Αρχή μήπως και βρούμε κάποιο τρόπο να το χρηματοδοτήσουμε. Στη συνέχεια είχαμε κάνει μια πρόταση σε πρώτο στάδιο για μια μελέτη για τη δημιουργία ενός επιχειρηματικού πάρκου το οποίο θα πρέπει να είναι και αυτό προτεραιότητα στα νησιά για πολλούς και προφανείς λόγους, πάνω στο οποίο πρέπει να σχεδιάσουμε, δεν το έχουμε εγκαταλείψει και να αποτελέσει και τη συνέχεια του επιταχυντή αυτού που έχουμε δημιουργήσει και του incubator και accelerator ώστε να δημιουργήσουμε και να μεγεθύνουμε αυτό το οικοσύστημα, το οποίο όντως υπάρχει το οικοσύστημα νεοφυούς επιχειρηματικότητας και να το ενισχύσουμε σε συνεργασία πάντα με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και άλλους φορείς όπως η Περιφέρεια, οι Δήμοι και άλλοι ιδιωτικοί φορείς. Ευχαριστώ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ευχαριστούμε και εμείς. Παρακαλώ να είναι σύντομες οι τοποθετήσεις όπως του Προέδρου του Επιμελητηρίου. Δίνω το λόγο στην κυρία Φωκά που σήκωσε το χέρι της.

ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΩΚΑ ΑΘΗΝΑ

Καλησπέρα, σας ευχαριστούμε πολύ για τη σημερινή συνάντηση και που μας καλέσατε, έχουμε μια καλή συνεργασία. Με τον εκπαιδευτικό εξοπλισμό της ΑΕΝ της Χίου και των Οινουσσών και στην νέα προγραμματική περίοδο ελπίζουμε να μας βοηθήσετε. Δεν θα πω πολλά πράγματα για τη νησιωτικότητα, τα είπε και ο κύριος Γενικός το πρωί στην παρέμβασή του, το μόνο που θα προσθέσω είναι ότι στο Υπουργείο Ναυτιλίας μετά τις τελευταίες εκλογές, η Γενική Γραμματεία Λιμένων ονομάστηκε Γενική Γραμματεία Ναυτιλίας και Λιμένων και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να γίνει μια αναμόρφωση του λιμενικού συστήματος που προέκυψε και από μελέτη της DG REFORM και έχουμε πάρει από τις αρμοδιότητες τη Δ/ση Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και τη Δ/ση Χωροταξικού Θαλάσσιου Τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού. Για εμάς βέβαια το ότι ήρθε η Δ20 όπως την ξέρουμε όλοι μας στο Υπουργείο Ναυτιλίας, είναι μια προστιθέμενη αξία δεδομένης της στρατηγικής που είχε αναπτυχθεί για τις λιμενικές υποδομές στο σύνολο της χώρας από τα Διαπόντια μέχρι το Καστελόριζο, από τη Σαμοθράκη μέχρι τη Γαύδο με λιμενικές παρεμβάσεις που αφορούν στην ακτοπολική σύνδεση και διασυνδεσιμότητα των νησιών. Σας ευχαριστούμε πολύ, ελπίζουμε σε μια καλή συνεργασία και ό,τι άλλο χρειαστεί είμαστε εδώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Να πω κάτι γιατί με προκαλέσατε με την καλή έννοια, έχουμε 1.200 λιμενικές εγκαταστάσεις από το διαμέτρημα του Πειραιά μέχρι το Λουτρό Σφακίων. Τα 700 περίπου δεν υπάρχουν για το κράτος, δεν ανήκουν πουθενά. Εάν δεν τα νομιμοποιήσετε, ούτε έργα μπορούμε να κάνουμε, όποια παρέμβαση γίνεται είναι παράνομη, το πρώτιστο ναυτιλιακής πολιτικής είναι η νομιμοποίηση των υφιστάμενων υποδομών. Υπάρχουν, αφού υπάρχουν να τα καταστρέψουμε;

ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΩΚΑ ΑΘΗΝΑ

Λοιπόν ο σχεδιασμός έχει γίνει σε νόμιμες διαδικασίες. Όχι το Λουτρό Σφακίων δεν είναι μέσα, είναι η Χώρα Σφακίων, η Γαύδος έχουμε όμως το θέμα με το περιβαλλοντικό αποτύπωμα ή ό,τι αφορά σε περιβαλλοντικές επιπτώσεις, με την έκδοση-απόφαση περιβαλλοντικών όρων ή με τις ΜΠΕ και τις Ποσειδωνίες. Αυτό θα το δούμε και πιστεύουμε σε νομοθετικές ρυθμίσεις ευέλικτες. Ευχαριστούμε επίσης και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όλα αυτά τα χρόνια για τη συνδρομή της και την υποστήριξη της και τον κύριο Πανταζάτο και την κυρία Μπανάβα στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Σας ευχαριστώ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ (ΠΑΝ.Δ.ΟΙΚ.Ο) ΠΑΠΑΧΡΥΣΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Παπαχρυσός Δημήτρης λέγομαι, εκπρόσωπος του ΠΑΝ.Δ.ΟΙΚ.Ο θα είμαι πολύ σύντομος. Τρία θέματα έχω, το πρώτο θέλω να αναφερθώ στον εκπρόσωπο του ΤΕΕ που έθεσε ένα θέμα σχετικά με την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων και θέλω να επισημάνω ότι ήταν πολύ σωστή αυτή η τοποθέτησή του και θα συμπληρώσω εγώ ότι πρέπει σε όλα τα έργα που έχουν σχέση με την αναβάθμιση ενεργειακών κτιρίων, να υπάρχει και υπεύθυνη δήλωση μηχανικού που να αναφέρεται στη στατική επάρκεια του συγκεκριμένου κτιρίου που θα αναβαθμιστεί διότι διαφορετικά θα είναι σαν να πετάμε λεφτά στον αέρα, διότι αν γίνει ένας σεισμός μαζί με το κτίριο θα τελειώσει και η αναβάθμιση. Το δεύτερο που θέλω να επισημάνω είναι ότι σε διάφορα περιβαλλοντικά έργα που εντάσσονται, προτεραιότητα θα πρέπει να έχουν και οι περιοχές NATURA δηλαδή αν ένας βιολογικός καθαρισμός είναι σε ένα χωριό που είναι σε περιοχή NATURA, θα πρέπει να έχει προτεραιότητα σε σχέση με έναν άλλο βιολογικό καθαρισμό που είναι σε ένα άλλο χωριό που δεν είναι ενταγμένο σε περιοχή NATURA. Το τρίτο είναι ένα ερώτημα που θέλω να υποβάλλω, πώς εξασφαλίζονται τα διάφορα έργα που εντάσσονται έτσι ώστε να υπάρχει η συνέχειά τους; Ας πούμε, δεν μπορεί να κάνει ο δήμος ένα πάρκο και μετά να το εγκαταλείπει ή δεν μπορεί να κάνει έναν βιολογικό καθαρισμό και στη συνέχεια αυτός να λειτουργεί πλημμελώς. Πώς μπορούμε να το εξασφαλίσουμε αυτό, νομίζω θα πρέπει να δοθεί μια λογική εξήγηση. Σας ευχαριστώ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Εμείς ευχαριστούμε. Κάποια άλλη ερώτηση, τοποθέτηση; Ο λόγος στον κύριο Κίζο.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΙΖΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ευχαριστώ πολύ κύριε Πλακωτάρη. Καλή επιτυχία πρώτα απ' όλα στο νέο ΕΣΠΑ. Βρίσκομαι εδώ ως εκπρόσωπος του Περιφερειακού Επιστημονικού Συμβουλίου Έρευνας και Καινοτομίας, το οποίο είναι ένα συμβουλευτικό όργανο το οποίο έρχεται να επικουρήσει τις Διαχειριστικές Υπηρεσίες και τις υπηρεσίες εφαρμογής της καινοτομίας στην Περιφέρεια, τόσο όσο αφορά στη διαμόρφωση της στρατηγικής καινοτομίας όσο και στις προκηρύξεις οι οποίες θα πρέπει να βγουν έτσι ώστε να έχουμε πολύ καλά έργα και έργα τα οποία να μπορούν να απορροφήσουν τον πολύ σημαντικό π/υ ο οποίος υπάρχει αυτήν τη στιγμή για τέτοιου είδους δράσεις. Είναι πάρα πολύ κρίσιμο πιστεύουμε στο συμβούλιο να μπορέσουμε να έχουμε μία τέτοια στρατηγική η οποία θα μπορέσει να μας δώσει όσο το δυνατόν περισσότερα έργα, έργα τα οποία θα πρέπει να υπάρχουν σε δύο διαφορετικές

διαστάσεις, η μία είναι να χρηματοδοτηθούν υπάρχουσες ερευνητικές υποδομές οι οποίες δραστηριοποιούνται στα διάφορα νησιά της Περιφέρειας και έχουν υπάρξει μέχρι τώρα σημαντικό έργο και μπορούν να παράξουν περισσότερο σε εφαρμοσμένη έρευνα αλλά και προκηρύξεις οι οποίες θα έχουν κύρια εστίαση σε ερευνητικούς φορείς σε συνεργασία με επιχειρήσεις αλλά και το πιο σημαντικό και το πιο δύσκολο, προκηρύξεις οι οποίες θα εστιαστούν σε επιχειρήσεις οι οποίες θα πρέπει να έρθουν σε συνεργασία με ερευνητικούς φορείς. Είναι πολύ διαφορετικά πράγματα, στη μία περίπτωση επιτρέπεται να αποτύχεις, στην άλλη περίπτωση πρέπει οπωσδήποτε να επιτύχεις ώστε να εφαρμοστεί η καινοτομία στις επιχειρήσεις του Βορείου Αιγαίου. Πριν ακούσαμε ότι είναι πολύ χαμηλός ο αριθμός των νεοφυών επιχειρήσεων, είναι πολύ υψηλός θα έλεγα εγώ, αν λάβουμε υπόψη τα παραγωγικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας, η οποία είναι μία από τις πιο γερασμένες περιφέρειες και μια από τις περιφέρειες η οποία έχει το χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της. Αλλάζει αυτό, αλλάζει όχι τόσο γρήγορα όπως θα θέλαμε, γι' αυτό είναι πάρα πολύ χρήσιμο πιστεύουμε από το συμβούλιο να έχουμε μια πολύ καλή εστίαση. Οι διαδικασίες επιχειρηματικών ανακαλύψεων προσέφεραν μια πρώτη ιδέα στο τι θέλουμε να κάνουμε και στο πού θέλουμε να εστιάσουμε. Εμείς ως συμβούλιο, παρόλο που είμαστε ένα συμβουλευτικό όργανο, θα θέλαμε να διεκδικήσουμε περισσότερο ρόλο τόσο όσον αφορά στην συνέχεια της ΔΕΑ και πώς από τις ΔΕΑ μπορούμε να πάρουμε στις προκηρύξεις, όσο και στη συνέχεια για να δούμε πώς από τις προκηρύξεις θα πάρουμε στην εφαρμογή αυτών των προκηρύξεων και θα έχουμε πολύ περισσότερα και πολύ καλύτερα έργα από αυτά που είχαμε. Όχι ότι δεν πήγαμε καλά στην προηγούμενη περίοδο, πήγαμε καλά, πρέπει να πάρουμε καλύτερα, τα λεφτά υπάρχουν, οι ιδέες υπάρχουν, οι προκηρύξεις υπάρχουν, δεν είμαι βέβαιος ότι πάρα πολλές από τις επιχειρήσεις είναι ώριμες να εφαρμόσουν καινοτομία όσον αφορά στο κομμάτι που έχει να κάνει με την υποστήριξή τους, με το πού μπορούν να βρουν τέτοια στήριξη για να εφαρμόσουν αυτήν την καινοτομία αλλά και να κάνουν και την πρόσκληση, εδώ που τα λέμε. Οπότε είναι κρίσιμο και θα θέλαμε ως συμβούλιο να προσφερθούμε, να βοηθήσουμε ακόμα περισσότερο ως προς την υλοποίηση αυτής της στρατηγικής. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Και εμείς ευχαριστούμε, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει το λόγο.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ – ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΑΝΤΑΖΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ευχαριστώ πολύ. Ουσιαστικά είναι ίσως η πρώτη χρονιά αυτής της προγραμματικής περιόδου αλλά είναι μια κρίσιμη χρονιά γιατί σήμερα αρχίζουμε να επιλέγουμε τα έργα τα οποία θα αποτελέσουν την πρώτη μαγιά για να αντιμετωπίσουμε τα ζητήματα της απορρόφησης το 2025 όταν θα είναι η πρώτη χρονιά στην οποία θα εφαρμοστεί ο γνωστός κανόνας του $n + 3$ χρόνια, συνεπώς πρέπει να έχουμε γρήγορες, σωστές διαδικασίες έγκρισης έργων, επιλογής έργων, πρέπει γρήγορα να δούμε ποια έργα θα μεταφερθούν από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και ποια έργα τελείως καινούρια θα πρέπει να ωριμάσουν γρήγορα για να μπορέσει να αρχίσει η υλοποίησή τους και για να έχουμε τις δαπάνες που απαιτούνται το 2025, το 2026 το αργότερο. Είναι θετικό το γεγονός ότι αυτή η περίοδος ξεκινάει με θετικά στοιχεία διότι υπάρχουν και για αυτό το πρόγραμμα και σε αυτήν την Περιφέρεια. Όπως είδαμε και σε άλλες περιφέρειες και σε άλλα προγράμματα έχουμε μια μαγιά έργων, είτε αυτά είναι τα μεταφερόμενα, είτε είναι τα έργα που θα τηματοποιηθούν και η δεύτερή τους φάση θα γίνει στην νέα περίοδο, έργα τα οποία ήδη θα αποτελέσουν τη μαγιά για το πρώτο 1/3 αυτής της περιόδου. Σημασία έχει όμως να έχουμε την προετοιμασία για τα υπόλοιπα έργα, ωρίμανση των υπολοίπων έργων και πρέπει εδώ να τονίσουμε κάποια βασικά στοιχεία τα οποία είναι για τη νέα περίοδο, είναι τα ζητήματα της καινοτομίας, θα έλεγα ότι πειραματιστήκαμε την προηγούμενη περίοδο με πολύ θετικά στοιχεία, είδαμε μια τέτοια περίπτωση με το έργο στον τομέα της μαστίχας, πρέπει να δούμε και να φύγουμε και σε άλλους τομείς. Ο σχολιασμός σε ό,τι αφορά στις start ups, τα ζητήματα των θερμοκοιτίδων, είναι ζητήματα τα οποία πρέπει να τα δούμε όσο το δυνατόν πιο σύντομα. Στον τομέα των υδάτων έχουμε συμφωνήσει μια νέα προσέγγιση, ολιστική του τομέα και εδώ πρέπει να δουλέψουμε δίνοντας σε ό,τι αφορά στα ζητήματα των λυμάτων, προτεραιότητα στους οικισμούς κατηγορίας γ' που

παραμένουν σε εκκρεμότητα και σε ό,τι αφορά στις χωρικές που έχει ένα πολύ μεγάλο ποσό το πρόγραμμα να αφιερώνει στις χωρικές παρεμβάσεις, θα έλεγα ότι και εδώ θα πρέπει να δουλέψουμε, οι φορείς να ωριμάσουν τα σχετικά τους έργα. Ελπίζουμε ότι οι στρατηγικές θα εγκριθούν, πρέπει μέχρι το τέλος της χρονιάς, υπάρχουν και χρονικά όρια που έχουμε συμφωνήσει για το 18μηνο μετά την έγκριση του προγράμματος. Ένα σημαντικό κριτήριο για την επιτυχία θα είναι τα ζητήματα της αστικής κινητικότητας με τα σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας, οι πόλεις ασφυκτούν από τα ζητήματα της κίνησης των αυτοκινήτων. Θα πρέπει να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε σε αυτόν τον τομέα για να απελευθερώσουμε τις πόλεις, παραδείγματα υπάρχουν από το εξωτερικό και για μικρές και για μεγάλες πόλεις, άρα εκεί πρέπει να γίνει μια σημαντική δουλειά και θα ήθελα και εγώ να τονίσω αυτό που ήδη λέχθηκε προηγουμένως σε ό,τι αφορά τη βιωσιμότητα και τη διατηρησιμότητα των έργων μετά την ολοκλήρωσή τους, είναι ένας πάρα πολύ σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία. Η επιτυχία ενός έργου δεν είναι μόνο να ολοκληρωθεί και να απορροφήσει τους πόρους τους οποίους έχει προβλέψει, αλλά είναι αυτά τα έργα να παραμείνουν στη διάθεση των πολιτών, να λειτουργούν στα επόμενα χρόνια και να πετυχαίνετε τους στόχους για τους οποίους υλοποιήθηκαν. Είναι ένα από τα βασικά κριτήρια τα οποία η Διαχειριστική Αρχή έχει για την αξιολόγηση των έργων. Είναι ένας τομέας για τον οποίο δε θα πρέπει, δόθηκαν και παραδείγματα βιολογικών καθαρισμών, όλοι γνωρίζουμε τέτοιες περιπτώσεις, άρα πρέπει, τα έργα είναι σημαντικό πώς θα μπορέσουν να λειτουργήσουν από τους φορείς, να είναι ικανοί οι φορείς να τα λειτουργήσουν τα επόμενα χρόνια. Κλείνοντας θα ήθελα και πάλι να τονίσω την εξαιρετική συνεργασία που έχουμε με τη Διαχειριστική Αρχή, με όλους τους φορείς, νομίζω ότι με πνεύμα σύμπνοιας, συνεργασίας και αυτό το πρόγραμμα θα είναι επιτυχημένο. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ – ΓΔ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΕΡΛΙΞΙΔΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Γεια σας, είμαι η Κατερίνα Τερλιξίδου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από την πλευρά του ΕΚΤ. Χωρίς να θέλω να μακρηγορήσω και να κρατήσω περισσότερο αυτή η συνάντηση, ήθελα να πω και σε συνέχεια αυτών που είπε ο Παναγιώτης, ότι είμαστε στην αρχή μιας νέας περιόδου, ειδικά για το ΕΚΤ άκουσα ότι είναι κάτι πολύ δύσκολο, ότι πρέπει να παλέψουμε πολύ για να απορροφήσουμε τους πόρους. Στη νέα προγραμματική περίοδο έχουμε σχεδόν διπλάσιο π/υ οπότε είναι και διπλάσια τα challenges να απορροφήσουμε αυτά τα χρήματα, αλλά αυτό που είναι ο στόχος μας, θα πρέπει να είναι η συνέχεια παροχής υπηρεσιών στους πολίτες και στους ανθρώπους που έχουν την ανάγκη αυτών των δράσεων. Μοιραζόμαστε και εμείς την ίδια ανάγκη ότι οι δράσεις οι οποίες χτίζουμε ή χτίστηκαν και θα συνεχίσουν να χτίζονται, θα πρέπει να παραμείνουν και στα επόμενα χρόνια οπότε δεν είναι ότι φτιάξαμε κάτι και αν κάποια στιγμή σταματήσει να σταματάνε και οι δράσεις. Θα πρέπει να συνεχιστούν και κυρίως στην επόμενη προγραμματική περίοδο υπάρχουν και κάποιες νέες δράσεις στις οποίες θα πρέπει να δώσουμε αντίστοιχη σημασία και να κάνουμε την αντίστοιχη προσπάθεια για να τις φτιάξουμε όπως είναι όλες οι δράσεις που συνδέονται με τη στρατηγική για την Εγγύηση για το Παιδί, όπως είναι η μακροχρόνια φροντίδα, όπως είναι τα ολοκληρωμένα μέτρα για την ένταξη των μεταναστών και των υπηκόων τρίτων χωρών. Επειδή αυτά είναι μια επιπλέον πρόκληση για όλες τις περιφέρειες, όχι μόνο για το Βόρειο Αιγαίο, έχουμε φτιάξει και κάποιες ομάδες εργασίας που μαζί με την ΕΥΣΕΚΤ τις έχουμε ήδη ξεκινήσει. Ο στόχος μας είναι να υπάρχει μια βελτίωση των μοντέλων υλοποίησης, της στρατηγικής, της εφαρμογής αλλά επίσης και ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ των περιφερειών. Αυτό επίσης που θέλουμε να κάνουμε είναι να πάρουμε καλές πρακτικές από άλλα κράτη-μέλη που θα μας βοηθήσουν σε εθνικό επίπεδο να αφήσουμε κάτι πιο γερό και πιο δυνατό. Σε πρακτικό επίπεδο ξέρουμε ότι υπάρχουν προσκλήσεις στις νέες δομές οι οποίες βγαίνουν αλλά είναι καλό να αρχίσουμε να δουλεύουμε και στις επόμενες δράσεις και στα καινούρια πράγματα τα οποία θα χτίσουμε και φυσικά είναι καλό να βασιστούμε και στα λάθη που κάναμε πριν ή στα πράγματα που μάθαμε από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο ώστε να χτίσουμε κάτι πιο καλό και πιο δυνατό. Αυτά, δεν μακρηγορώ παραπάνω.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ - ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΜΠΑΝΑΒΑ ΕΛΕΝΗ

Με ρωτάνε αν θα μιλήσω ή δε θα μιλήσω. Ο Παναγιώτης τα είπε όλα ούτως ή άλλως. Όλοι λέμε τελειώνει η μία περίοδος, ξεκινάει η δεύτερη και είναι οι ίδιοι οι φορείς που αυτή τη στιγμή θα κλείσουν τα έργα του 14-20 και ξεκινάνε τα έργα του 21-27. Τα νούμερα είναι μεγάλα, δε θα αναφερθώ στο τι έχουμε να κάνουμε, αλλά επειδή έχουμε πολλές δαπάνες και να δηλώσουμε στο 14-20 ακόμα, αυτές που έχουμε να δηλώσουμε για να κλείσουμε στο 100% και να ξεκινήσουμε από τώρα γιατί το πρώτο $n + 3$ θα είναι μεν το 2025 αλλά το 2025 είναι αύριο και αν δε σχεδιάσουμε, δεν εντάξουμε, δε συμβασιοποιήσουμε τα έργα από τώρα, σε μία Επιτροπή Παρακολούθησης που θα γίνεται ή σε μία τεχνική συνάντηση θα είμαστε παρόντες και θα είμαι πάλι εγώ που θα λέω ότι φοβάμαι μην το πετύχουμε, γι' αυτό από τώρα να ξεκινήσουμε. Είμαι σίγουρη ότι θα το πετύχετε γιατί έχουμε χρόνια που ασχολούμαστε μαζί και πραγματικά είναι χαρά για εμένα να ασχολούμαι με το Βόρειο Αιγαίο γιατί είναι μια περιοχή που δεν γνώριζα, αλλά τη γνώρισα και την αγάπησα και μόνο να σας ευχηθώ καλή επιτυχία γιατί η δική σας επιτυχία είναι και δική μας επιτυχία. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Ευχαριστούμε Έλενα, μετά από αυτό να διαβάσουμε την Απόφαση, να κάνουμε ένα διάλειμμα να στηθεί ο μπουφές για το φαγητό. Θα τη διαβάσω εγώ ή εσείς; Ωραία, θα τη διαβάσω εγώ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ **2ης ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ**

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027

Μυτιλήνη, 03/07/2023

Η Επιτροπή Παρακολούθησης (Επ.Πα.) του Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2021-2027, η οποία συγκροτήθηκε με την με Α.Π. οικ. 1251-31.05.2023 (ΦΕΚ 3759/Β'/08.06.2023) Απόφαση Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου, συνήλθε στην 2^η της Συνεδρίαση στις 3 Ιουλίου 2023 στη Μυτιλήνη, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της Κ. Ι. Μουτζούρη, Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου.

Στην 2^η συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Βόρειο Αιγαίο 2021-2027, παρέστησαν 40 μέλη με δικαίωμα ψήφου επί συνόλου 43 Μελών (93%), και 9 μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία, και μετά από πρόταση του Προέδρου, εγκρίθηκε από τα μέλη η ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης
2. Έγκριση Πρακτικών 1ης Συνεδρίασης
3. Εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης
4. Εισαγωγικές ομιλίες

II. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021-2027

1. Παρουσίαση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος, ενημέρωση για την εξειδίκευση των δράσεων και τον προγραμματισμό των προσκλήσεων
2. Έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων

III. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Παρεμβάσεις της Εθνικής Αρχής Συντονισμού επί οριζόντιων θεμάτων :
  - Πρόοδος έγκρισης Αναγκαίων Πρόσφορων Όρων
  - Αξιολόγηση των Προγραμμάτων
  - Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις
  - Πληροφόρηση και Επικοινωνία
  - Ολοκλήρωση ΣΔΕ και πρόοδος στην εφαρμογή Απλοποιημένων Επιλογών Κόστους
  - Ανάπτυξη ικανοτήτων (capacity building) δικαιούχων και αύξηση δυνατοτήτων συμμετοχής κοινωνικών εταίρων και ΜΚΟ στην υλοποίηση ιδίως δράσεων ΕΚΤ+
2. Άλλα θέματα
  - Παρεμβάσεις Εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Ενημέρωση για ζητήματα που άπτονται της υλοποίησης των Προγραμμάτων στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027
  - Ενημέρωση από την Εθνική Αρχή Συντονισμού για την έναρξη συζητήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την Πολιτική Συνοχής στην μετά το 2027 περίοδο.

IV. ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Η Επ.Πα. ενέκρινε ομόφωνα την ημερήσια διάταξη και τα Πρακτικά της 1ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Ακολούθησε η εναρκτήρια εισήγηση στα μέλη της Επ.Πα., καθώς και χαιρετισμοί και

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Παρουσίαση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος, ενημέρωση για την εξειδίκευση των δράσεων και τον προγραμματισμό των προσκλήσεων

Παρουσιάστηκαν από τον Προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Προγράμματος, τα βασικά στοιχεία του Περιφερειακού Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027. Μεταξύ άλλων αναφέρθηκαν η διάσταση και δυναμική του νέου Προγράμματος, οι στόχοι πολιτικής, οι διαθέσιμοι πόροι ανά Προτεραιότητα, καθώς και οι κατηγορίες δράσεων ανά Προτεραιότητα.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε για τις εγκεκριμένες εξειδικεύσεις δράσεων και την επικαιροποίηση του προγραμματισμού των προσκλήσεων, όπως παρουσιάστηκαν από την ΕΥΔ.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η νέα Π.Π. ξεκινά με σημαντικό αριθμό μεταφερόμενων έργων από την προηγούμενη Π.Π. που θα συμβάλει στην ομαλή έναρξη του Προγράμματος και για το γεγονός ότι θετικά στοιχεία και συμπεράσματα της προηγούμενης περιόδου θα συνεχιστούν και εφαρμοστούν στο νέο Πρόγραμμα. Επισημάνθηκαν επίσης, κατευθύνσεις της Επιτροπής σε σχέση με την ολιστική προσέγγιση στους τομείς των υδάτων, στις χωρικές παρεμβάσεις και στη βιωσιμότητα των έργων.

2. Έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων επιλογής πράξεων

Παρουσιάστηκε από την ΕΥΔ, στα μέλη της Επιτροπής η μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής 12 δράσεων του ΕΚΤ+ και 14 δράσεων του ΕΤΠΑ στο πλαίσιο του Προγράμματος.

Η Επ.Πα. ενέκρινε τη μεθοδολογία και τα κριτήρια αξιολόγησης των παραπάνω δράσεων και εξουσιοδότησε την ΕΥΔ να προβεί στις σχετικές προσαρμογές, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της προκειμένου τα κριτήρια να είναι πιο σαφή και αποτελεσματικά.

Επίσης, η Επ.Πα., σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο της Επ.Πα. να πραγματοποιεί Γραπτή Διαδικασία για την έγκριση της μεθοδολογίας και των κριτηρίων αξιολόγησης για τις δράσεις του Προγράμματος που, σύμφωνα με τον Πίνακα Προσκλήσεων, θα ενεργοποιηθούν το επόμενο διάστημα και μέχρι την επόμενη συνεδρίασή της.

3. Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού επί οριζόντιων θεμάτων

Παρουσιάστηκαν στα μέλη της Επιτροπής τα παρακάτω οριζόντια θέματα:

- i) Πρόοδος έγκρισης Αναγκαίων Πρόσφορων Όρων
- ii) Αξιολόγηση των Προγραμμάτων
- iii) Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις
- iv) Πληροφόρηση και Επικοινωνία
- v) Ολοκλήρωση ΣΔΕ και πρόοδος στην εφαρμογή Απλοποιημένων Επιλογών Κόστους
- vi) Ανάπτυξη ικανοτήτων (capacity building) δικαιούχων και αύξηση δυνατοτήτων συμμετοχής κοινωνικών εταίρων και ΜΚΟ στην υλοποίηση ιδίων δράσεων ΕΚΤ+

4. Άλλα θέματα

Από τους εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έγινε ειδική παρουσίαση στο Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus (NEB).

Τέλος, η Εθνική Αρχή Συντονισμού ενημέρωσε για την έναρξη συζητήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την Πολιτική Συνοχής στην μετά το 2027 περίοδο.

5. Συζήτηση – παρεμβάσεις συμμετεχόντων

Ακολούθησε συζήτηση και παρεμβάσεις από τα μέλη της Επ.Πα.

Η παρούσα απόφαση συντάχθηκε, διαβάστηκε στα Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης και υπογράφηκε από τον Πρόεδρό της.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021-2027**

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ**

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ»

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Μετά από αυτό και αν συμφωνείτε με αυτό που διαβάσαμε, ολοκληρώνεται και η 2^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης 2021-2027. Σας ευχαριστούμε που παραβρεθήκατε. Να περιμένετε λίγο για να φάμε όλοι μαζί. Αύριο όπως σας είπαμε έχει ένα μικρό ταξίδι γνωριμίας με το έργο του Σιγρίου και διάφορα έργα του ΕΚΤ, όπως και σήμερα το απόγευμα επίσκεψη σε μια επιχείρηση που χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα, μικρή ξενάγηση στην πόλη και το βράδυ επίσκεψη στο κάστρο της Μυτιλήνης. Σας ευχαριστώ και πάλι.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

